بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ދިވެހިރާއްޖޭ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ސަމަރީއަށް ނިމުނު ގޮތް

- **ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު:** 2026/HC-B12/16
- **އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް:** ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް
- **އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ފަރާތް:** މުޙައްމަދު ހަލީމް ޢުމަރު، ހިރިވަސްތޫރުގެ / ސ. ފޭދޫ
- **މައްސަލައިގެ ބާވަތް:** މަދަނީ ދިންގަނޑުން ބަލައިގެން މައްސަލަ ކުރިއަށް ނުގެންދިޔުމަށް ނިންމި ނިންމުން

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:

އިސްފަނޑިޔާރު އަބްދުﷲ ޙަމީދު މޫސާ
ފަނޑިޔާރު ޝުޢައިބު ޒަކަރިއްޔާ
ފަނޑިޔާރު އިސްމާޢީލް ޝަފީޤު

ނިމުނު ތާރީޚު: 17 މުޙައްރަމް 1448 / 02 ޖުލައި 2026

ހައިކޯޓުގައި ޝަރީޢަތް ނިމުނު ތާރީޚު: 02 މުޙައްރަމް 1448
17 ޖޫން 2026

އިސްތިއުނާފުކުރެވިފައިވާ ނިންމުން:

- **ނަންބަރު:** 145-B10(769-2025)2026/01
- **ނިންމި ތަން:** ކްރިމިނަލް ކޯޓު
- **ބާވަތް:** [illegible] ނިންމި ނިންމުން
- **ހުށަހެޅުނު ތާރީޚު:** 14 ސެޕްޓެންބަރު 2025
- **ނިމުނު ތާރީޚު:** 28 އޭޕްރިލް 2026

އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް

ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް
ހާޒިރުވި ވަކީލުން:
ސީނިއަރ ޕަބްލިކް ޕްރޮސިކިއުޓަރ އަލްއުސްތާޛާ [illegible] އިބްރާހީމް
ސީނިއަރ ޕަބްލިކް ޕްރޮސިކިއުޓަރ އަލްއުސްތާޛާ ޢާއިޝަތު ނިޝާ

އިސްތިއުނާފަށް ޖަވާބުދާރީ ފަރާތް

މުޙައްމަދު [illegible] / ސ. [illegible]
ހާޒިރުވި ވަކީލު:
އަލްއުސްތާޛު [illegible]

[illegible] – [illegible] – [illegible] ނިންމި ނިންމުން – [illegible] ޤާނޫނުގެ 35 ވަނަ މާއްދާ – [illegible] ޤާނޫނުގެ 9 ވަނަ މާއްދާ – [illegible] – [illegible]

[illegible] ޢަބްދުﷲ [illegible] [illegible] ރައުޔު

މައްސަލައިގެ ޚުލާޞާ

1. މިއީ، ކްރިމިނަލް ކޯޓު (މިފަހުން "ކްރިމިނަލް ކޯޓު") ގެ ނަންބަރު 769/Cr-C/2025 ޤަޟިއްޔާއާ ގުޅިގެން ނިންމާފައިވާ، އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B10(769-2025)2026/01 (28 ޖަނަވަރީ 2026) "[illegible] [illegible] [illegible] މައްސަލަ [illegible] [illegible] ނިންމި ނިންމުން" (މިފަހުން "ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނިންމުން" ނުވަތަ "ދަށު ކޯޓުގެ ނިންމުން") އަކީ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ އުޞޫލުތަކާ ޚިލާފަށް ނިންމާފައިވާ ނިންމުމެއްކަމަށް ބުނެ، އެ ނިންމުން އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް އެދި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް (މީގެ ފަހުން "އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް" ނުވަތަ "ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް" ނުވަތަ "ދައުލަތް" ނުވަތަ "ޕްރޮސިކިއުޝަން") ގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ޖިނާއީ ޤަޟިއްޔާއެކެވެ. މި ޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފާ ރައްދުވާ ފަރާތަކީ ސ. ފޭދޫ / [illegible]، މުޙައްމަދު ފަލާޙު ޝުކުރީ[1] (މިފަހުން "އިސްތިއުނާފާ ރައްދުވާ ފަރާތް" ނުވަތަ "މުޙައްމަދު ފަލާޙު ޝުކުރީ") އެވެ.

މައްސަލައިގައި [illegible] ގޮތް

2. ދައުލަތުން މުޙައްމަދު ފަލާޙު ޝުކުރީގެ މައްޗަށް ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2014 (ޖިންސީ ކުށުގެ ޤާނޫނު)[2] ގެ 35 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)އާ ޚިލާފުވުން، އެ މާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުން [illegible] ދަޢުވާ އުފުލިއެވެ.

3. މުޙައްމަދު ފަލާޙު ޝުކުރީގެ މައްޗަށް ދައުލަތުން މި ދަޢުވާ ކޮށްފައިވަނީ، މުޙައްމަދު ފަލާޙު ޝުކުރީ، 2021 ވަނަ އަހަރުގެ ތެރޭގައި ސްނެޕް ޗެޓުގެ "Kamanasall" ނަމުގައި ހަދާފައިވާ އައިޑީ އަކުން މުޙައްމަދު ފަލާޙު ޝުކުރީއަށް [illegible] [illegible] [illegible] އޮޅުވާލައިގެން، [illegible] (މިގެ ފަހުން

---

[1] ދރއ ނަންބަރު: A32440S

[2] މިގެ ފަހުން "ޖިންސީ ކުށުގެ ޤާނޫނު" ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައެވެ.

"ޢައްމުވަރު")[3] ގެ ސަރުކާރު ބަޔާން ވެރިކަމުގެ ބަޔާންކޮށް، އަދިމީގެ އިތުރުން މަސްތުވާ ތަކެތި ފާސްކޮށްފައިވާ ފޯމު ޒަރޫރީ މުޙައްމަދު ފަޟީލް ރަޝީދު އުފެއްދުން، އަދިމީގެ ފޯމަށް ތަކެތި މަސްތުވާ ފާސްކޮށް ޒަރޫރީ އަދި ބަޔާން އިއްޔާ ފޯރުކޮށްދިން ބަޔާނާކަން، މުޙައްމަދު ފަޟީލް ރަޝީދު ހުރި އަދަދަކާ ފާސްކޮށް ނުކުރެވިދާނެ، އެ ޒަރޫރީ އަދި ބަޔާން ދިފާޢުގެ ޙައްޤުތައް ޤާނޫނީގޮތުން ދެން، އަދިމީގެ ބަޔާންކޮށްދީފައި، އަދިވެސް ތަޙްޤީޤާއި ޙަވާލުކުރެވިފައިވާ މުޙައްމަދު ފަޟީލް ރަޝީދުގެ މައްސަލަ ކުރިއަށް ދިޔައީ ޤާނޫނީ ގޮތުން ބަލައިގެންނެވެ.

4. މުޙައްމަދު ފަޟީލް ރަޝީދުގެ މައްސަލަ ކުރިއަށް ގެންދިޔައީ މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ފެށިގެން މައްސަލަ އުފެއްދި ދައުލަތުގެ ބަދަލުގައި ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 769/Cr-C/2025 ގެ ޝަރީޢަތުގައެވެ.

5. އެ ޝަރީޢަތުގެ ނިޔާއާއި ޤަޟިއްޔާގައި، މަރަކާ ދިނުމަށް ބަޔާންކުރި ބައެއް އެ މައްސަލަ ކުރިއަށް ނެރެގެންދިޔައީ 28 ޖަނަވަރީ 2026 ގައި ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ނިންމާފައެވެ.

6. ދައުލަތުގެ ޚިލާފުން އިސްތިއުނާފުކުރެއްވީ ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ޙުކުމަށް ނިންމުމެވެ.

ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ނިންމި ގޮތް

7. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 769/Cr-C/2025 ޝަރީޢަތާ ގުޅިގެން، މަރަކާ ދިނުމަށް ބަޔާންކުރި އެ މައްސަލަ ކުރިއަށް ގެންދިޔައިރު ތަޙުޤީޤު ބަޔާނެއް އެ ކޯޓުން ނިންމި ނިންމުމުގައި ވަނީ އަންނަނިވި ގޮތަށެވެ.

"ދުނިޔެ، އިސްލާމް ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ކުށުގެ އަޑުއެހުމަށް ހުށަހެޅުނު،

1. ސ. ފޭދޫ / ރީތިގަސްދޮށުގެ، މުޙައްމަދު ފަޟީލް ރަޝީދުގެ ދައުލަތުން ކުރި، ބޮޑުކަނޑުއިރު ކަނޑުގެ މި ދައުލަތުން މުޙައްމަދު ފަޟީލް ރަޝީދު އިސްކަންދީގެން، މި ދައުލަތު ސަރަޙައްދުން ފޯރުކޮށްދިނުމަށް ހުށަހެޅި މަސައްކަތް ބަލައިގެން ފަރާތުން ތަޙުޤީޤުކުރެވުނު، އަދި އިސްލާމް

---

[3] މި މައްސަލާގެ ފުރިހަމަ ނަމަކީ އެމްޑީއެމް އަދި ސިޔާސަތުކުރަނިވި

ދެންނެވުނު ޤާނޫނީ ސަބަބަކަށް އުޒުރުގެ މަތިން ހުށަހެޅުން، މި ދައުވާ ބަލައި ނިމެންދެން ކުރިއަށް ބެހެއްޓުމަށް ގެންދިއުމަށް ނިންމާފައިވާތީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 115 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުން މި ދައުވާ ބަލައި ނިމެންދެން ބަންދުގައި ކުރިއަށް ބެހެއްޓުމަށް ނިންމާ ކަނޑައަޅައި؛

2. މި ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145/DF/2025/367 (ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ދަފްތަރު ނަންބަރު 1185/2025/CRC/348) ދައުވާ ހުށަހަޅާ ފޮނުވި ސ. ފޭދޫ / ހިރިގަސްދޮށުގެ، މުޙައްމަދު ޒާހިދު ދުރުވީގެ މައްޗަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ކުށުގެ ދައުވާ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 115 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުން ހިފަހައްޓަން ކަނޑައަޅައިފިއެވެ."

8. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނިންމުމުގައި ނިންމާފައިވާ ނިންމުމަށް އެ ކޯޓުން ފާސްކޮށްފައިވާ އަމުރުގައި ކަމަށްބަލާ މައްސަލަ ބަޔާންކުރަމެވެ.

8.1 ދައުލަތުން މުޙައްމަދު ޒާހިދު ދުރުވީގެ މައްޗަށް ޖިންސީ ކުށުގެ ޤާނޫނުގެ 35 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ބޮޑުކޮށްދެވިފައިވާ ކުށުގެ ދައުވާ ކުރެވިފައިވަނީ، އެ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަން ކުރުން ނުވަތަ ކަން އަމަލަކާ ގުޅިގެން އިސްތިޢުމާލު މަޢުލޫމާތު ދައުލަތުން ސާބިތުކުރަން ނިކަމެތި، އެ މާއްދާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ "ޖިންސީ އަނިޔާއެއް" ހިންގުމަށްފަހު އެކަމާ ވިޔަސް ބޮޑުކޮށްދެވިފައިވާ ދައުލަތުން ބުނެފައިވާކަން.

8.2 ޖިންސީ ކުށުގެ ޤާނޫނުގެ 35 ވަނަ މާއްދާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ކުށްތަކުގެ ކުށަކީ، ނުވަތަ ޖިންސީ އަނިޔާގެ ކުށަކީ، ނުވަތަ ޖިންސީ ގޯނާގެ ކުށަކީ، ނުވަތަ ޖިންސީ އަނިޔާއެއް ހިންގުމުގެ ކުށް ފިޔަވައިގެން ބޮޑުކޮށްދެވިގެން ހިނގައި އެއްޗެއް ގޯސްކަން، ނުވަތަ އެއިން ކުރަމުން ނުގެނގެހަށް ކުށް ބޮޑުކޮށްދެވިފައިވާނަމަ،

ޖިންސީ ކުށުގެ ޤާނޫނުގެ 35 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ބްލެކްމެއިލްކުރުމުގެ ކުށުގެ ޢުންޞުރުތައް ފުރިހަމަ ނުވާނެކަން.

8.3. ޖިންސީ ކުށުގެ ޤާނޫނުގެ 35 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން މުޙައްމަދު [illegible] [illegible] [illegible] ބްލެކްމެއިލްކުރުމުގެ ކުށުގެ ދަޢުވާ [illegible]، އެ ބްލެކްމެއިލަކީ އެ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އެއްވެސް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ދަޢުވާގެ [illegible] [illegible] [illegible] ނުވާކަމާއި، އަދި ދަޢުވާގެ ސަބަބަށް ބެލުމުން މިއީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ބޭނުންކޮށްގެން ކޮށްފައިވާ ބްލެކްމެއިލްއެއްކަން އެނގޭކަން.

8.4. ޖިންސީ ކުށުގެ ޤާނޫނުގެ 9 ވަނަ މާއްދާގައި "ޖިންސީ އަމަލު" މާނަކޮށްފައިވާއިރު، މުޙައްމަދު [illegible] [illegible] [illegible] ކޮށްފައިވާކަމަށް ބުނާ އަމަލު ([illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އެ ބްލެކްމެއިލްކުރުމުގެ [illegible] އަމަލު) އެއީ، އެ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޖިންސީ އަމަލުގެ ތެރޭގައި [illegible] ކަމެއްކަމުގައި ބެލެވޭނެ ނޫންކަން.

8.5. މި މައްސަލައިގައި ދައުލަތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ހެކިތަކުން [illegible]، މުޙައްމަދު [illegible] [illegible] [illegible] ޖިންސީ އަމަލެއް ހިންގިކަމަށް [illegible] އެއްވެސް ހެއްކެއް ހުށަހަޅާފައިނުވާކަން.

8.6. "[illegible] [illegible]" މުޙައްމަދު [illegible] [illegible] [illegible] އަމަލަކީ ޖިންސީ އަމަލެއްގެ ގޮތުގައި ބެލެވޭނެކަމަށް ދައުލަތުން ބުނާތީ، "ޖިންސީ އަމަލު" މާނަކުރުމުގައި ހުރި [illegible] ހައްލުކުރުމަށްޓަކައި ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/2011 ([illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނު)[4] ގެ [illegible]، ޖިންސީ ކުށުގެ ޤާނޫނުގައި އެ [illegible] [illegible] މާއްދާތަކަށް ބަލާއިރު، ޖިންސީ ކުށުގެ ޤާނޫނުގައި ކުށް ބަޔާންކުރާ މާއްދާތަކުގެ ތެރެއިން 05 (ފަހެއް) މާއްދާއެއްގައި ޖިންސީ އަމަލުގެ ވާހަކަ ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމާއި، އެއީ [illegible] [illegible] ޖިންސީ އަމަލުގެ [illegible]، [illegible] ޖިންސީ އަމަލު

---

[4] މީގެ ފަހުން "[illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނު" ކަމަށް ބަދަލުކުރެވިފައެވެ.

ހިންގުމާއި، ޖަނަވާރަކާއެކު ޖިންސީ ޢަމަލު ހިންގުމާއި، މައްޔިތަކާއެކު ޖިންސީ ޢަމަލު ހިންގުމާއި، ބަދުވެތި އުފެއްދުމަށްވެގެން ޖިންސީ ޢަމަލު ހިންގުންތަކާއި، މި މާއްދާތަކަށް ބަލާއިރު، އެހެނިހެން މަންޒަރު ދަރުބާރުގައި ޤާނޫނީ ތަރުތީބުވެ ޖިންސީ ޢަމަލުތަކުގައި ދަރަޖަން ނެތްކަން.

8.7. ޖިނާއީ ކަން ބަޔާންކޮށްދޭ ޤާނޫނުގައި "ޖިންސީ ޢަމަލު" މާނަކުރެވިފައިވާ ގޮތަށް ބަލާއިރު، ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖިނާއީ ޤާނޫނު)[5] ގެ 131 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި "ޖިންސީ ޢަމަލު" މާނަކުރެވިފައިވާކަމާއި، އެ މާއްދާގެ އެ ނުކުތާގައި "ޖިންސީ ޢަމަލު" މާނަކުރެވިފައިވާ ގޮތާއި، ޖިންސީ ކަމުގެ ޤާނޫނުގައި އެ ލަފުޒު މާނަކުރެވިފައިވާ ގޮތާއި، އަދި އެ ޤާނޫނުގައި އެ ލަފުޒު ބޭނުންކުރެވިފައިވާ އުސޫލުން ކަން ބަޔާންކޮށް މާއްދާތަކަށް ބަލާއިރު، ދަލީލު އުފެދިފައިވާ ގޮތުގެ ޢަމަލު ވަނީ ސަރީޙަ އިދިކޮޅުތަކެއް ނުވަތަ ޖިންސީ އިދިކޮޅުތަކެއްގެ މައްސަލަ ބިނާވެފައިވާ އަޑަށްކަމަށްކަން.

8.8. ދައުލަތުން މުދައްޢާޢަލައިހި ކުރި ދުޢޫގެ މައްޗަށް ދައުލަތުން ހާޒިރުކުރި ސަބަބަކީ، ސާބިތު ވާޖިބު ޝަރީޢަތްކުރެވުނު މުދައްޢާޢަލައިހި ކުރި ދުޢޫގައި އަނިޔާއަކަށް ނުވާނެ، އެންމެފަހު ދުވަހު ކަނޑައެޅުނު މައްސަލާގައި، މުދައްޢާޢަލައިހި ކުރި ދުޢޫ، އެންމެފަހުގެ ޝަރީޢަތުގައި ޖިނާއީ ކަން ބަޔާންކޮށްދޭ ޤާނޫނު/ޢިބާރާ ޤާނޫނީ އުސޫލުން، އެންމެ އެ ޤާނޫނު/ޢިބާރާ ޤާނޫނުގައިން، އެ ވަނަ ދަފްތަރުގައިވާ ދަލީލުތަކުން ދައުލަތުން އެއްގޮތްވެވޭ ޝަރީޢަތްކޮށްދިނުމުގެ ގޮތުން މަޖިލީހުގެ ފަރާތުން ޖިނާއީ މުދައްޢާޢަލައިހި ކުރި ދުޢޫ ސާބިތުވުމަށް ދަލީލުތަކެއް ހުށަހަޅައިފައިވާކަމާއި، ސާބިތުކުރުމަށް ބާރު ކަމުގެ ޝަރީޢަތުގައި މުދައްޢާޢަލައިހި ކުރި ދުޢޫގެ ސާބިތުވުމުން އަދަބު ކަނޑައަޅައިދިނުމާއި ހުރިހާ ދަލީލު ދަލީލުތަކަށް ބަލައިގެން، ދައުލަތުން ހާޒިރުކުރި ހެކިން ސާބިތުކޮށްދޭ އަދި އިތުރު ހެކިތަކުން ދައުލަތުން ހަމަޖެހިފައިވާކަން.

---

[5] މީގެ ފަހުން "ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖިނާއީ ޤާނޫނު" ކަމަށް ބުނެފައިވާނީއެވެ.

އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާތައް

9. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B10(769-2025)2026/01 (28 ޖަނަވަރީ 2026) "މަދަނީ މިންގަނޑުން ބަލާއިރު މައްސަލަ ކުރިއަށް ނުގެންދެވޭނެކަމަށް ނިންމި ނިންމުން" ނިންމާފައިވަނީ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފަށްކަމަށް ބުނެ، އެ ނިންމުން އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް އެދި ދައުލަތުގެ ފަރާތުން އިސްތިއުނާފީ 02 (ދެއް) ނުކުތާއެއް ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ.

- **ފުރަތަމަ ނުކުތާއަކީ:** ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B10(769-2025)2026/01 "މަދަނީ މިންގަނޑުން ބަލާއިރު މައްސަލަ ކުރިއަށް ނުގެންދެވޭނެކަމަށް ނިންމި ނިންމުން"ގައި ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2014 (ޖިންސީ ކުށުގެ ޤާނޫނު) ގެ 9 ވަނަ މާއްދާ މާނަކުރުން، އެ ޤާނޫނުގެ 35 ވަނަ މާއްދާ ތަތުބީޤުކޮށްފައިވަނީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/2011 (މާނަކުރުމުގެ ހަމަތައް ބަޔާންކުރުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ 3 ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފަށްކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ.
- **ދެވަނަ ނުކުތާއަކީ:** ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B10(769-2025)2026/01 "މަދަނީ މިންގަނޑުން ބަލާއިރު މައްސަލަ ކުރިއަށް ނުގެންދެވޭނެކަމަށް ނިންމި ނިންމުން" ނިންމާފައިވަނީ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 115 ވަނަ މާއްދާއާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)އާ ޚިލާފަށްކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ.

10. **އިސްތިއުނާފީ ފުރަތަމަ ނުކުތާގެ ތަފްޞީލުގައި ދައުލަތުން އަންނަނިވި ކަންކަން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.**

10.1. މުދައްދަރު ހަވާލު ފުޢުލުގެ މައްޗަށް ހުށަހެޅުނު މައްސަލަ މަދަނީ މިންގަނޑުން ބަލާއިރު ނުގެންދެވޭނެކަމަށް ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ނިންމި ނިންމުމުގައި ޢާއްމު އަސާސީ ބަދަލުކޮށް، ޖިންސީ އަމަލަކާ ވިއްދިއި ބިނާކޮށްދީފައިވާކަމަށް ދައުލަތުން ހުށަހަޅާފައި، ޤާނޫނުގެ ބުނުމުން "ޖިންސީ އަމަލު"ކަމަށް ބެލެވޭނެ އަމަލެއްކަމަށް ކޯޓުން އިޖްތިހާދުކުރެއްވުމަށް ބަޔާންކޮށްފައެވެ.

10.2. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޖިންސީ އަމަލުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުން ނިންމާފައިވާކަމާއި، އަދި [illegible] ޖިންސީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] ޖިންސީ [illegible] [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުން ނިންމާފައިވާކަމެވެ.

10.3. މި މާނަކުރުމަށް ސުޕްރީމް ކޯޓުން [illegible] ޖިންސީ ކުށުގެ ޤާނޫނުގެ 35 ވަނަ މާއްދާއާއި، 9 ވަނަ މާއްދާއިން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މާނަކުރުމަށް [illegible] [illegible].

10.4. ޖިންސީ ކުށުގެ ޤާނޫނުގެ 35 ވަނަ މާއްދާއިން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، "ޖިންސީ އަމަލު" އަކީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޖިންސީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އެ [illegible] [illegible] ޖިންސީ [illegible] [illegible]، ޖިންސީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible]، ޖިންސީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

10.5. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible]، [illegible] ޖިންސީ [illegible] [illegible] [illegible] 9 [illegible] [illegible] ޖިންސީ [illegible]، [illegible] [illegible] "ޖިންސީ އަމަލު" [illegible] [illegible] [illegible]، އެ [illegible] "ޖިންސީ އަމަލު" [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] ޖިންސީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] ޖިންސީ [illegible]

ނުވަތަ ޖިންސީ ގުނަވަން ނޫން ގުނަވަނަކާމެދު، އެހެން އަމަލެއް ހިނގުން ކަމުގައި ވީނަމަވެސް، އެ [illegible] ވިސްނުމަކުން ވިސްނާއިރު، މީހަކު އެހެން އެ ހިނގި އަމަލެއް އެ ހިނގީ، ޖިންސީ ނިޔަތެއް އޮވެގެންކަމަށް ޤަބޫލުކުރެވޭނެ އަމަލަށް ކަމަށެވެ.

10.6. ޖިންސީ ކުށުގެ ޤާނޫނުގެ 9 ވަނަ މާއްދާގައި "ޖިންސީ އަމަލު"އަށް ދީފައިވާ ތަޢުރީފުގައި، "މީހަކާއެކު ޖިމާޢުކުރުން ކަމުގައި ވީނަމަވެސް، ނުވަތަ މީހެއްގެ ޖިންސީ ގުނަވަނެއްގައި އަތްލުން ކަމުގައި ވީނަމަވެސް" މިހެން ބަޔާންކުރުމަށްފަހު "ޖިންސީ ގުނަވަނަކާމެދު ނުވަތަ ޖިންސީ ގުނަވަން ނޫން ގުނަވަނަކާމެދު އެހެން އަމަލެއް ހިނގުން ކަމުގައި ވީނަމަވެސް" މިހެން ބަޔާންކޮށްފައި އޮތުމުން، ޤާނޫނުގެ މަޤުޞަދަކީ ޖިންސީ ގުނަވަނެއް ނުވަތަ ޖިންސީ ގުނަވަން ނޫން ގުނަވަނެއް އެކުލެވޭގޮތަށް، ޖިންސީ ނިޔަތެއް އޮވެގެން ހިންގާ ކޮންމެފަދަ އަމަލެއްވެސް ޖިންސީ އަމަލުގެ ތެރޭގައި ޝާމިލުކުރުމަށް [illegible]، އެ މާއްދާގައި ޖިންސީ އަމަލުކަމުގައި ބެލެވެން ހުރިހާ އަމަލުތަކެއްގެ ސާބިތު ލިސްޓެއް ބަޔާންކުރުމަކީ މުޅިން [illegible]، ޤާނޫނު ހަދާ މަޖިލީހުން [illegible] [illegible]، ޖިންސީ ނިޔަތެއް އޮތްކަމަށްވާނަމަ، އެއީ ޖިންސީ އަމަލެއްކަމުގައި ވާނެކަމެވެ.

10.7. ޖިންސީ ކުށުގެ ޤާނޫނުގައި ކުށް ބަޔާންކުރާ މާއްދާތަކުގެ ތެރެއިން، މިސާލަކަށް ޖިންސީ އަމަލު ހިންގުމުގެ ކުށް ބަޔާންކުރާ 21 ވަނަ މާއްދާ އާއި، [illegible] ޖިންސީ އަމަލު ހިންގުމުގެ ކުށް ބަޔާންކުރާ 24 ވަނަ މާއްދާ އާއި، ޖަނަވާރަކާއެކު ޖިންސީ އަމަލު ހިންގުމުގެ ކުށް ބަޔާންކުރާ 25 ވަނަ މާއްދާ އާއި، މައްޔިތަކާއެކު ޖިންސީ އަމަލު ހިންގުމުގެ ކުށް ބަޔާންކުރާ 26 ވަނަ މާއްދާ އާއި، [illegible] [illegible] ކުށް ބަޔާންކުރާ 36

މާއްދާއަށް ކްރިމިނަލް ކޯޑުން ރިޢާޔަތްކޮށްގެން، "ޖިންސީ އަމަލު" ގެ ތެރޭގައި ހިމެނެނީ ކޮން އަމަލެއްތޯއާއި، އެ މާއްދާތަކުން، [illegible] [illegible] ފޮނުވަން އެދުމާއި، ފޮނުވުމަކީ ޖިންސީ އަމަލެއްތޯ ބަލައި، އެގޮތުގެމަތިން އެ ޤާނޫނުގެ 9 ވަނަ މާއްދާ މާނަކުރުމަށް ކްރިމިނަލް ކޯޑުން މަސައްކަތްކޮށްފައިވާއިރު، އެ މާއްދާތަކަށް ހަވާލާދިން [illegible] [illegible] [illegible] ނޫންކަމަށާއި، އެހެނީ އެ މާއްދާތަކުގައި [illegible] [illegible] ފުރިހަމަ [illegible] [illegible] [illegible] މާއްދާއަކީވެސް 9 ވަނަ [illegible] ކަމަށެވެ.

10.8. މާނަކުރުމުގެ ހަމަތައް ބަޔާންކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ 37 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަށް ބަލާއިރު، ވަކި ޤާނޫނެއްގައި ވަކި ބަހެއް މާނަކޮށްފައިވާނަމަ، [illegible] އެ ޤާނޫނުގައި [illegible] ހިނދަކު، އެ [illegible] [illegible] އެ ޤާނޫނުގައި ބޭނުންކޮށްފައިވާ [illegible] [illegible]، ޖިންސީ ކުށުގެ ޤާނޫނުގެ 9 ވަނަ މާއްދާގައި "ޖިންސީ އަމަލު" އަކީ ކޮބައިކަން ސާފު ޢިބާރާތުން މާނަކޮށްދީފައިވަނިކޮށް، އެ މާނަކުރުން އިތުރަށް "މާނަކުރަން" ތަރުޖަމާކުރުމަށްޓަކައި އެހެން ޤާނޫނެއްގައި އެ ޢިބާރާތަށް ދީފައި އޮތް މާނަކުރުމަށް [illegible] [illegible] ޖިންސީ ކުށުގެ ޤާނޫނުގެ 9 ވަނަ މާއްދާ މާނަކުރުމުގެ [illegible] [illegible] [illegible] 131 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނޫންކަމަށެވެ.

10.9. ޖިންސީ ކުށުގެ ޤާނޫނުގެ 9 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާތީ، "[illegible] ޖިންސީ ގުނަވަނާއި ނުވަތަ ޖިންސީ ގުނަވަން ނޫން ގުނަވަނަކާއި، [illegible] އަމަލެއް ހިނގުން [illegible] [illegible]..." [illegible] އެހެންކަމުން ޖިންސީ ގުނަވަނުގެ [illegible] ނުވުމާއި، [illegible] [illegible] ޖިންސީ [illegible] [illegible] "އަމަލެއް" ކަމަށާއި،

އެމާއްދާގައި ބަޔާންކުރާފަދަ، ޖިނާއީ ގަނޑުވަޅަކާމެދު "އަނެއް ޢަމަލެއް" ހިންގުންކަމުގައި، އެ ހިންގާ ޢަމަލަކީ ވަކި ބާވަތެއްގެ ނުވަތަ ވަކި ޖާތެއްގެ ޢަމަލުތަކެއްކަން ޤާނޫނުން ލާޒިމުކޮށްފައި ނުވާކަމަށެވެ.

10.10. މާނަކުރުމުގެ ހަމަތައް ބަޔާންކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ 3 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާގޮތުން، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ފާސްކުރާ ޤާނޫނެއް ފާސްކުރުމުގައި، ވަކި ކަމެއް އެ ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކުރުމަށް ބޭނުންކޮށްފައިވާ ބަސް ނުވަތަ އިބާރާތް ނުވަތަ ޖުމުލައިން ދޭހަވާ އާއްމު މާނަ، އެގޮތުގައި ދެކެނެއްޖުމަން އިސްކަންދިނުމަށް އާއްމު މާނައަށް ބެލުމުގެ އުސޫލުން ޤާނޫނު މާނަކުރާއިރު، ބޭނުންކުރަންޖެހޭ އެއް ހަމަކަމުގައި، ހަމަ އެގޮތް އެ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކުރާ އަނެއް ހަމައަކީ، ބަހެއް ނުވަތަ އިބާރާތެއް ނުވަތަ ޖުމުލައެއް ބޭނުންކޮށްފައިވާ ގުޅުން އެގުން ވަކި މާނައެއް ދޭހަވާކަމަށްވާނަމަ، އެ ދޭހަވާ މާނަ އެއްގޮތުން ފާޅު ކުރުމަށް ނުވަތަ އެގައި ނިޔަތުން ކަނޑައެޅޭކަމާ އޭގައި ހިމެނުމުން މަސައްކަތްކުރުމަށް، ތަރުތީބުވެގެން ނިންމަވަން ބެލުމަށްކަމަށެވެ.

10.11. އެހެންކަމުން، ޖިނާއީ ކުށުގެ ޤާނޫނުގެ 9 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ "އަނެއް ޢަމަލެއް ހިންގުން" ވަކި ޢަމަލުތަކަކަށް ޤާނޫނުން މަޙްދޫދުނުކޮށް، އޭގެ ތަފާސީލުގައި ހަމަ ކަނޑު ޢަމަލެއްގެ ހިމެނިދާނެކަމަށް ފުރުޞަތު ބަޔާންކޮށްފައިވީނަމަވެސް، އެ މާއްދާ ބެލުމުގައި ދުވާ ހަނދާންކޮށް ކިޔަވައިދިނުމު ކާބިނާ އެ މާއްދާ މާނަކުރުމަށްވައިވަނީ ޤާނޫނުގެ ހަމަތައް ބަޔާންކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ 3 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފަށްކަމަށެވެ.

10.12. ޖިނާއީ ގަނޑުވަޅުގެ ދަރަޖަ/ކިޔާއެ ޒާތުވުމުން އެކުރުވާ، ތިރީގައިވާގޮތަށް ޖިނާއީ ކުށުގެ ޤާނޫނުގެ 9 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ "އަނެއް ޢަމަލެއް ހިންގުން" ކަމަށް ބެލެވެންކަމަށާއި، އެހެންކަމުން، މި މައްސަލައިގައި މުދައްޢާ ފަރާތް ތުހުމަތުގައި

ދެމެދު ހިންގާފައިވާ އަމަލަކީ، އެކަށީގެންވާ ވިސްނުމުން ވިސްނާއިރު، ޖިންސީ ނިޔަތެއް އޮވެގެން ހިންގި އަމަލެއްކަމަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ އަމަލެއްތޯ ނުވަތަ އެ އަމަލު ހިންގި ހާލަތުގައި އެކަން ހިންގާފައިވަނީ ޖިންސީ ނިޔަތެއް ނޫން އެހެން ސަބަބެއް އޮވެގެން ކަމުގައި ބެލެވެން އޮތްތޯ ވަޒަންކުރުމުގެ ބޭނުމުގައި، މައްސަލައިގައި ކަން ހިނގާފައިވާ ގޮތާއި، [illegible] [illegible] [illegible] އެދުމާއި، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

13.10 އެގޮތުން، މުޙައްމަދު [illegible] [illegible] [illegible] ދެމެދު ހިންގި މުޢާމަލާތް ޖުމުލަކޮށް، އެކަށީގެންވާ ވިސްނުމުން ބަލާއިރު، އެއީ ޖިންސީ ނިޔަތެއް އޮވެގެން ހިންގި އަމަލެއްކަމަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ ސަބަބެއް ނެތްކަމަށާއި، އެކަށީގެންވާ ވިސްނުމުން ބަލާއިރު، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަދި އަމިއްލައަށް [illegible] ޖިންސީ ނިޔަތެއް އޮވެގެންކަމަށާއި، އެ ފަރާތުގެ ދެމެދު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މުޙައްމަދު [illegible] [illegible] [illegible] ޖިންސީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މުޙައްމަދު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ([illegible]) [illegible] މުޙައްމަދު [illegible] [illegible] ޖިންސީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޖިންސީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މުޙައްމަދު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޖިންސީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މުޙައްމަދު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]،

[illegible] (އަންހެނެއްގެ ފޫޓޭޖާއި ވީޑިއޯ [illegible]) [illegible]، [illegible]، [illegible] [illegible] ނުވާކަމަށެވެ.

11. އިސްތިއުނާފީ ދެވަނަ ނުކުތާގެ ތަފްސީލުގައި ދައުލަތުން އަންނަނިވި ކަންކަން ފާހަގަކޮށްލައިމެވެ.

11.1. ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު)[6] ގެ 115 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) [illegible]، [illegible]، [illegible]، [illegible]، [illegible]، [illegible]، [illegible]، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 115 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުން، [illegible].

---

[6] މީގެ ފަހުން "ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު" ކަމަށް ބަޔާންކުރެވިފައި.

11.2. މަދަނީ މިންގަނޑުން ބަލާއިރު، ދަޢުވާއަރިގެން ކުރިއަށްދާން ބޭނުން އޮތްކަން ނުވަތަ ނެތްކަން ނިންމާއިރު، ބަލަންޖެހޭ މިންގަނޑު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ **ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. އާއިޝަތު އަލްފާ ސަޢީދު[7] [2002] SC 30** ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާކަމަށާއި، އެގޮތުން މަދަނީ މިންގަނޑުން ދަޢުވާއަރިގެން ކުރިއަށްދާން ބޭނުން އޮތްކަން ނުވަތަ ނެތްކަން ކަނޑައަޅުއްވާ މިންގަނޑަކީ، ކުށް ސާބިތުކުރުމަށް ފުދޭ މިންވަރުގެ ހެކި ހުރި ހޯދި ނޫންކަމަށާއި، އެއީ ތުހުމަތުކުރެވޭ މިންވަރަށް ހެކި ހޯދި ނުކުންނަކަމެވެ.

11.3. އެހެންނަމަވެސް ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނިންމުމުގައި، ޖިނާއީ އަމަލެއް ނުވަތަ ޖިނާއީ ނިޔަތެއް އޮތްކަން އެނގޭ އެއްވެސް ހެއްކެއް ހުށަހަޅާފައިވާކަން ކަނޑައަޅާފައިނުވީ، ދަޢުވާ ފޯރުކޮށް ހުށަހަޅާފައިވާ ހެކިތަކުން އެއްވެސް މިންވަރަކަށް ނަމަވެސް ސާބިތުކުރެވިފައި ނެތްކަމަށާއި، ދަޢުވާކުރެވުނު މުއްދަތުގައި ހަމަ ވަގުތު ދުވަހު ކުށްކުރިކަމަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ އަނިޔާގައި މިންވަރުގެ ހުރި ހަމަހަމަކަން ކަމަށާއި، އެ ހެކިތަކުން ސާބިތުކުރެވިފައިނުވާ ބަޔާންތަކާ ގުޅޭ ހުކުމް ކަނޑައަޅާފައިވާކަން ސާބިތުވާތީ އެކަނި ހެކިބަޔާނާ ނުވަތަ ބަޔާންތަކެއް ކަމަށް ބަލާފައިވާ ބަދަލުތަކާއި، ނަމަ އެކަށޭ ގޮތެއް ދަރަޖަ ބޭނުން ކުރުމަށް ބަލަހައްޓާ ބެލުމުގައި ބަދަލުވާ ހުކުމަކުން ދިނުމަށް ނިންމާފައި، ބަލައިގަތުމަށް ނިސްބަތް ކުރެވޭ ކަމަށެވެ.

11.4. އަދި އިތުރުން، މަދަނީ މިންގަނޑުން ބަލާއިރު މައްސަލަ ކުރިއަށްގެންދެވޭނެކަމަށް ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ނިންމާފައިވާ އެކަމަށް ނިންމުމުގެ އަސާސަކީ ޤާނޫނީ ގޮތުގެ މަތިން ނުކޮށްކަމާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ **ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ.**

---

[7] ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު 2022/SC-A/42 އާއި 2022/SC-A/43

އިސްޓާރީ ޑިސިސް[8] ޤަޟިއްޔާއަށް ބަލާއިރު، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގައި އިސްތިރާރު މަރުޙަލާގެ ތަރުތީބަކީ ކޯބައިކަން އެ ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައެޅިފައިވާކަމަށާއި، އަދި އެ ނިންމުން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ **ފުލްބެންޗުން ޖުޑިޝަލް ޕްރީސް ވ. ބޭސިން ޖައިދާން ޢަމަލް**[9] ޤަޟިއްޔާގައި ދަމަހައްޓާފައިވާކަމަށާއި، ބުނެފައިން ބޭސިން ޖައިދާން އަދި ޤަޟިއްޔާގައި ދަށު ކޯޓުން މަތީ ދީފައިވާ ނިންމުން ތަބާވުމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން ކަނޑައަޅާފައިވާ އިސްޓާރީ ފުރުދު ޤަޟިއްޔާގައި ހައިކޯޓުން ކަނޑައަޅާފައިވާ ސަބަބުތަކުގެ ކުރީގެ މަރުޙަލާގެ ތަރުތީބާ ޚިލާފުން ވެއްސަކަ ނިންމާފައިވާކަމަށެވެ.

11.5. އެގޮތުން ބަލާއިރު، މި މައްސަލައިގައިވެސް ކަން ހިނގާފައިވަނީ އިސްޓާރީ ފުރުދު ޤަޟިއްޔާގައި ހައިކޯޓުން ކަނޑައަޅާފައިވާ ސަބަބުތަކުގެ ކުރީގެ މަރުޙަލާގެ ތަރުތީބާ ޚިލާފަށްކަމަށެވެ.

---

[8] ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު 2020/HC-A/183

[9] ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު 2025/HC-B12/18

އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން އެދޭގޮތް

12. މި މައްސަލައިގައި ދައުލަތުގެ ފަރާތުން އެދިފައިވަނީ:-

12.1. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B10(769-2025)2026/01 "މަދަނީ ޖިންގަނޑުން ބަޔާނު މައްސަލަ ކުރިއަށް ނުގެންދެވޭނެކަމަށް ނިންމި ނިންމުން" ނިންމާފައިވާ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 115 ވަނަ މާއްދާއާއި، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)އާ ޚިލާފުކަމަށް ކަނޑައަޅުއްވައިދެއްވުމަށް، އަދި

12.2. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ބޭނުންތެރި ނިންމުމުގައި، ޖިންސީ ކުށުގެ ޤާނޫނުގެ 9 ވަނަ މާއްދާ މާނަކޮށް، އަދި ޤާނޫނުގެ 35 ވަނަ މާއްދާ ތަތުބީޤުކޮށްފައިވަނީ މާނަކުރުމުގެ ހަމަތައް ބަޔާންކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ 3 ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފުކަމަށް ކަނޑައަޅުއްވައިދެއްވުމަށް، އަދި

12.3. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ބޭނުންތެރި ނިންމުން ބާޠިލުކޮށް، މި މައްސަލައަކީ މަދަނީ ޖިންގަނޑުން ކުރިއަށް ގެންދެވޭނެ މައްސަލައެއްކަމަށް ކަނޑައަޅުއްވައިދެއްވުމަށް، މި މައްސަލަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން ނިންމާ ތާރީޚުން ފެށިގެން ރަސްމީ 07 (ހަތެއް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އަލުން ކްރިމިނަލް ކޯޓަށް ހުށަހަޅައިދިނުމަށާއި، މައްސަލަ އޭގެ ހިސާބުން ފެށިގެން ކުރިއަށް ގެންދެވޭނޭކަމަށް ކަނޑައަޅުއްވައިދެއްވުމަށެވެ.

އިސްތިއުނާފު ދަޢުވާލިބޭފަރާތުގެ ޖަވާބު

13. އިސްތިއުނާފު ދަޢުވާލިބޭފަރާތުގެ ޖަވާބުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ ޤަރާރު ދެއްވުމުގެ ޤަރާރުން ބުނެފައިވަނީ، މި މައްސަލައިގައި ދައުލަތުގެ މައިގަނޑު އިސްތިއުނާފީ ދަޢުވާއަކީ އެއްވެސް ދަޢުވާއެއް ނޫންކަމަށާއި، އެއީ ދައުލަތް ސާބިތުކުރުމަށް ހުރި ހެކިތައް ހުށަހަޅައިދިނުމުގެ މައްސަލަ ނިންމާފައިވާ ހުށަހެޅި ދަޢުވާކަމަށް، އެއުޅުނު ނަމަވެސް އެ ހުރި ހެކިތައް ވަޒަންކުރުމުގައި ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ހަރުފައިވާ ޤާނޫނީ ގޮތް ދެއްކެވުން ބެލުމުގައިވާކަމަށް، އެއީ

ދި އިސްތިއުނާފީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޤާނޫނުގެ 43 ވަނަ މާއްދާއާއި، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 198-2 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި (ށ) އާއި، އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ **ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. އަޙްމަދު**[10] [2022] SC 39 ޤަޟިއްޔާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އިސްތިއުނާފީ [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފުގެ [illegible]. އެހެންކަމުން، ދައުލަތުގެ އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާތަކަށް، ބަލާއިރު ބުނެވުނު ކަމާއި، މުއްދަތު ހަމަވާ ދުވަހުގެ ހިސާބުން [illegible].

14. **އިސްތިއުނާފީ ފުރަތަމަ ނުކުތާގެ** ޖަވާބުގައި މުއްދަތު ހަމަވާ ދުވަހުގެ ހިސާބުން އަންނަނިވިކަންކަން ފާހަގަކޮށްލައްވައެވެ.

14.1. ޖިންސީ ކުށުގެ ޤާނޫނުގެ 9 ވަނަ މާއްދާ މަނާކޮށް، އެ ޤާނޫނުގެ 35 ވަނަ މާއްދާ ތަޢާރަފުކޮށްފައިވަނީ މަނާކުރުމުގެ ހަރަކާތް ބައްޓަންކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ 3 ވަނަ މާއްދާއާ ގުޅުވައިގެން ދައްކައިގެން ތަޢާރަފުކޮށްފައިވާކަމަށް، ޖިންސީ ކުށުގެ ޤާނޫނުގެ 9 ވަނަ މާއްދާ ކިޔައިލާއިރު ކޯޓުން މަނާކުރައްވާފައިވާއިރު، ނުވަތަ އެ މާއްދާއިން ވަކި ނިޔަތެއްގައި ނުރައްކާތެރިވާ ބަލައިގަނެވޭނީ، ޖިންސީ ކުށުގެ ޤާނޫނުގެ 9 ވަނަ މާއްދާގައި، "ޖިންސީ އަނިޔާ" މާނަކޮށްދީފައިވާގޮތުން ބަލާއިރު، އެ މާއްދާއިން "ޖިންސީ އަނިޔާ" ދެނެގަނެވޭނެ މާއްދާތަކުން އިތުރުން [illegible] އެ މާއްދާގައި ބުނެވިފައިވާ އަމަލުތަކަކީ ސާފުކޮށްދީފައި ޖިންސީ ގޮތުންނާ [illegible] ބަހުގެން ކުރާ އަމަލުތަކެއްކަމަށްވާނަމަ، އެހެންކަމުން ކުރިމަތިކޮށް ކޯޓުގެ ނިޔަތުގައި [illegible] [illegible] ވަކި ނިޔަތެއްގައި ނުރައްކާތެރިވާނަމަ [illegible].

14.2. ޖިންސީ ކުށުގެ ޤާނޫނުގެ 35 ވަނަ މާއްދާ ތަޢާރަފުކުރި [illegible] [illegible] ބަލައިލާލެވުނަސް، އެ މާއްދާއަކީ ކުށާއި އަދަބު ބަޔާންކޮށްދޭ މާއްދާއެއްކަމުގައި، އެގޮތުން

---

[10] ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު 2022/SC-A/51

އެމާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ [illegible]، [illegible] ކުށް ކުރުމަށްފަހު، ނުވަތަ ޖިންސީ އަނިޔާގެ ކުށް ކުރުމަށްފަހު، ނުވަތަ ޖިންސީ ގޯނާ ކުރުމަށްފަހު، ނުވަތަ ޖިންސީ އަމަލެއް ހިންގުމަށްފަހު، އެއިން ކަމަކާ [illegible]، އެއިން ކަމެއްގެ [illegible] [illegible] ނުވަތަ [illegible] އާއިލާގެ [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] ދަށުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 4 ([illegible]) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

14.3. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނުގެ 3 ވަނަ މާއްދާ [illegible] "[illegible] [illegible]" [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

15. **[illegible]** [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

15.1. ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 115 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަށް ބަލާއިރު، އެ ޤާނޫނުގެ 107 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ދައުވާއަށް ޖަވާބުދާރީވުމަށް ދައުވާލިބޭ ފަރާތަށް ދެވޭ ފުރުޞަތުގައި ދައުވާއަށް އިންކާރުކޮށްފިނަމަ، [illegible] ދައުވާއާއި، އެ ދައުވާ ސާބިތުކުރުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާ އެންމެހާ [illegible] ރިޢާޔަތްކުރަމުން، ދައުވާލިބޭ ފަރާތުގެ މައްސަލަ އެ ދައުވާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ޤަބޫލުކުރެވިއްޖެ ހިނދެއްގައި، އެ [illegible] ކުރިއަށްދެވޭނެ ވަރެއް [illegible] ކަނޑައަޅައި، އެއީ ބާޠިލު ދަޢުވާއެއްކަމުގައި ކަނޑައަޅަންވާނެކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމަށާއި، މި ނުކުތާގައި ދައުލަތުގެ [illegible] [illegible] [illegible] ދަޢުވާ ސާބިތުކުރުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ހެއްކަށް ރިޢާޔަތްކޮށްފައި [illegible] ބުނާއިރު އެއީ [illegible] ޙާލަތަކެއް ނޫންކަމަށެވެ.

15.2. އެގޮތުން، ޖިންސީ ކުށުގެ ޤާނޫނުގެ 35 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގައި ބުނާ ޖިންސީ އަމަލެއް ހިންގުމާ ގުޅޭ ދަޢުވާގައި، [illegible] ހިންގަމުން އެ [illegible] [illegible] [illegible] ނުވަތަ ނޫންކަން ބެލުމުގައި [illegible] [illegible] 02 (ދޭއް) ކަމެއް ވާކަން އެނގޭކަމަށާއި، އެއީ އެންމެ ފުރަތަމަ [illegible] [illegible] [illegible] އެއަށްފަހުގައި، އެ ދަޢުވާ ސާބިތުކުރުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ހެއްކަށް ރިޢާޔަތްކޮށްފައި، ޖަވާބުދާރީވާންޖެހޭ ދަޢުވާއެއް އޮތްތޯ ބަލާއިރު، ދަޢުވާއަކީ [illegible] ދަޢުވާ [illegible] ޤާނޫނީ އަސާސްތަކާއި، އެ އަސާސްތައް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެ ކަންކަން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

15.3. ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ 115 ވަނަ މާއްދާގައި، [illegible] ހިންގަމުން ޕްރިމާ ފޭސީ ކޭސްއެއް އޮތްތޯ ނުވަތަ ނޯ ކޭސް ޓު އާންސަރ ކަނޑައެޅުމުގައި ބަލަންޖެހޭ ޓެސްޓް ބަޔާންކޮށްފައި ނުވާކަމަށާއި، ޕްރިމާ ފޭސީ ކޭސްއެއް އޮތްތޯ ނުވަތަ ނޯ ކޭސް ޓު އާންސަރ ދެނެގަތުމުގައި The Galbraith Test އަކީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޖިނާއީ އަދުލުގެ ނިޒާމުގައި ބޭނުންކުރާ ޓެސްޓެކެވެ.

15.4. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނިންމުމުގައި، ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ދައުވާ އާއި، އެ ދައުވާ ސާބިތުކުރުމަށް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ހެކިތަކަށް ރިޢާޔަތްކޮށްފައި ނުވާކަމަށް ދައުލަތުން ބުނާ ވާހަކައިގެ ރަނގަޅު ވާހަކައެއް ދޫނުކުރެވޭތީއާއި، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނިންމުމުގެ 21 ވަނަ ނުކުތާއަށް ބެލުމުން، ދައުލަތުގެ އެ ވާހަކަތަކަށް ރަނގަޅު ވާހަކަތަކާ ދޫނުކުރާ ވާހަކަތަކުން އެނގޭކަމަށާއި، ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ އުޞޫލް ނިންމުމަކާ ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ޚިލާފުވެފައި ނުވާކަމަށެވެ.

އިސްތިއުނާފު ކުރައްވާ ފަރާތުން އެދޭގޮތް

16. މުޙައްމަދު ފާރޫޤް ދުޝެއިގެ ފަރާތުން މި މައްސަލައިގައި އެދިވަޑައިގަތީ ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނިންމުމަކީ ބާޠިލު ޙުކުމް ނިންމުމެއް ނެރުއްވުމަށް ކަނޑައަޅައިދިނުމަށެވެ.

ފާހަގަކުރެވުނު ކަންތައްތައް

17. ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ އިސްތިއުނާފުނާމާއި، ޝަރީޢަތުގެ އަޑުއެހުމުގައި ދެފަރާތުން ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކަށް ބިނާކޮށް މި މައްސަލައިގައި ޖަވާބު ދޭންޖެހޭ އަންނަނިވި ސުވާލުތަކެވެ.

17.1. ޖިމާޢުގެ ޖިންސީ ގުނަވަނުގެ ޤުބުލު/ވެޖައިނާ ފޮނުވުން އަތުލުމާއި، ފޮނުވުމާއި، ދިރިޔުމާއި، އަދި ޖިންސީ ގުނަވަނުގެ ޤުބުލު ނޫޅުމާއި، ވިޔަސާކުރުމުގެ، ޖިންސީ ކުށުގެ ޤާނޫނުގެ 9 ވަނަ މާއްދާގައި ބުނާ "ޖިންސީ އަނިޔާ" ގެ ތަޢުރީފުން ބޭރުން އަމަލެއްތޯ؟

17.2. ޖިންސީ ކުށުގެ ޤާނޫނުގެ 35 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ބޮޑުކޮށްލައިފިކަމުގެ ކުށުގެ ދައުވާ، މަދަނީ ޖިންސީގަނޑުން ބަލާއިރު ކުރިއަށް ގެންދިޔުން ނުވާކަމަށް ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ނިންމީ، އެކަން ކުރިއަށް އެކަށީގެންވާ މިންވަރުގެ ހެކި ހުށަހަޅުއްވައިފައިނުވާތީތޯ؟

17.3. މަދަނީ [illegible] [illegible] ގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނުވަތަ ނުވާނެ [illegible] [illegible] ދެކިލެވޭތޯ؟

ޖިސްމުގެ ޖިންސީ ގުނަވަނުގެ ފޮޓޯ/ވީޑިއޯ ފޮނުވަން އެދުމާއި، ފޮނުވުމާއި، ލިބިގަތުމާއި، އަދި ޖިންސީ ގުނަވަނުގެ ފޮޓޯ ދެއްކުމާއި، ޝެއަރކުރުމަކީ، ޖިންސީ ކުށުގެ ޤާނޫނުގެ 9 ވަނަ މާއްދާގައި ބުނާ "ޖިންސީ އަމަލު" ގެ ތަޢުރީފަށް ވަންނަ އަމަލެއްތޯ؟

18. މި މައްސަލައިގައި މުޙައްމަދު [illegible] ހުސައިނުގެ މައްޗަށް ކުރިމަތިލާ ކޯޓުގައި ދައުލަތުން ދަޢުވާކުރެވިފައިވަނީ، ޖިންސީ ކުށުގެ ޤާނޫނުގެ 35 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)އާ ޚިލާފަށް، އެ މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން [illegible] ދަޢުވާއެވެ.

19. ޖިންސީ ކުށުގެ ޤާނޫނުގެ 35 ވަނަ މާއްދާގައިވަނީ އަންނަނިވި ގޮތަށެވެ.

> 35. (ށ) [illegible] ކަން ކުރުމަށްޓަކައި، ނުވަތަ ޖިންސީ [illegible] ކަން ކުރުމަށްޓަކައި، ނުވަތަ ޖިންސީ [illegible] ކަން ކުރުމަށްޓަކައި، ނުވަތަ ޖިންސީ އަމަލެއް ހިންގުމަށްޓަކައި، އެހެން ކަމަކާ [illegible]، އެހެން ކަމެއްގެ [illegible] [illegible] ނުވަތަ [illegible] [illegible] [illegible] ކުރުމަކީ، ކުށެކެވެ.
>
> (ނ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށުގެ އަދަބަކީ، އެ ކުށް ކުރި މީހާ 3 (ތިނެއް) އަހަރާއި 5 (ފަހެއް) އަހަރާ ދެމެދުގެ މުއްދަތަކަށް ޖަލަށްލުމެވެ.

20. މި ދަޢުވާ ބިނާކޮށްފައިވަނީ، މުޙައްމަދު [illegible] [illegible]، 2021 ވަނަ އަހަރުގެ ތެރޭގައި ސޯޝަލް މީޑިއާ ޕްލެޓްފޯމް [illegible] ހަދާފައިވާ އައިޑީ "Kamanasall" އަކުން މުޙައްމަދު [illegible] [illegible] އެކައުންޓަކުން ދައްކައި [illegible] [illegible]، [illegible] ސޯޝަލް [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] ދައްކައިދީ [illegible] [illegible] މުޙައްމަދު [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، މުޙައްމަދު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] އެ [illegible] އަދި [illegible] [illegible] ބުނެ، [illegible] ބިރުދައްކައި، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

21. ދައުލަތުން މުޙައްމަދު [illegible] [illegible] މައްޗަށް ޖިންސީ ކުށުގެ ޤާނޫނުގެ 35 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ބްލެކްމެއިލްކުރުމުގެ ކުށުގެ ދަޢުވާ [illegible] އެ މާއްދާގައި [illegible] [illegible] [illegible] ނުވަތަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެ މާއްދާގައި [illegible] "ޖިންސީ އަމަލު" [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

22. މުޙައްމަދު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޖިންސީ [illegible] [illegible] އެ [illegible] [illegible] [illegible] ޖިންސީ ކުށުގެ ޤާނޫނުގެ 35 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މުޙައްމަދު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޖިންސީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޖިންސީ ކުށުގެ ޤާނޫނުގެ [illegible] "ޖިންސީ އަމަލު" [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

23. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޖިންސީ ކުށުގެ ޤާނޫނުގެ 9 ވަނަ މާއްދާގައި "ޖިންސީ އަމަލު" [illegible] މުޙައްމަދު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަމަލު ([illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެ [illegible] [illegible] އަމަލު) [illegible] އެ މާއްދާގައި [illegible] ޖިންސީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެ [illegible] މުޙައްމަދު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޖިންސީ ކުށުގެ ޤާނޫނުގެ 35 ވަނަ މާއްދާގައި [illegible] [illegible] ކުށުގެ

އުންސުރުތައް ފުރިހަމަ ނުވާކަމަށެވެ. އަދި ޖިންސީ ކުށުގެ ޤާނޫނުގެ 9 ވަނަ މާއްދާގެ ތަޢުރީފުގައި ބުނާފަދަ ޖިންސީ އަމަލެއް މުޙައްމަދު ރަޝާދު [illegible] ހިންގިކަމަށް [illegible] އެއްވެސް ހެއްކެއް ހުށަހަޅާފައިނުވާކަމަށެވެ.

24. ޖިންސީ ކުށުގެ ޤާނޫނުގެ ބަޔާންކޮށްދީފައި، އެ ޤާނޫނުގެ 9 ވަނަ މާއްދާގައި "ޖިންސީ އަމަލު" މާނަކޮށްދީފައިވެއެވެ. އެގޮތުން، އެ މާއްދާ ތިރީގައި ނަކަލުކޮށްލާފައި އެވަނީއެވެ.

> 9. "ޖިންސީ އަމަލު" ކަމަށް ބުނެވިފައި އެވަނީ، މީހަކާއި ޖިމާޢުވުން ކަމުގައި ވިޔަސް، ނުވަތަ މީހެއްގެ ޖިންސީ ގުނަވަނެއްގައި އަތުލުން ކަމުގައި ވިޔަސް، ނުވަތަ މީހެއްގެ ޖިންސީ ގުނަވަނަކާއިގެން ނުވަތަ ޖިންސީ ގުނަވަން ނޫން ގުނަވަނަކާއިގެން، އެހެން އަތުލުން ހިފުން ކަމުގައި ވިޔަސް، [illegible] [illegible] [illegible]، މިފަދަ އެހެން އެ ހިންގި އަމަލެއް އެ ހިންގި، ޖިންސީ ނިޔަތުގައި [illegible] [illegible] އަމަލުތަކެވެ. ނުވަތަ އެ އަމަލެއް ހިންގި ހާލަތުގައި އެ އަމަލެއް ހިންގާފައިވަނީ ޖިންސީ ނިޔަތެއް ނޫން އެހެން ސަބަބަކާއި [illegible] ކަމުގައި [illegible] ނޫން އަމަލެކެވެ.

25. މި މާއްދާއަށް ބަލާއިރު، ޖިންސީ ކުށުގެ ޤާނޫނުގެ ބަޔާންކޮށްދީފައި "ޖިންސީ އަމަލު" ކަމަށް ބެލެވޭނީ އަންނަނިވި ޝަރުތުތައް ފުރިހަމަވާ އަމަލެކެވެ.

25.1. މީހަކާއި ޖިމާޢުވުން؛ އަދި/ނުވަތަ

25.2. މީހެއްގެ ޖިންސީ ގުނަވަނެއް[11]ގައި އަތުލުން؛ އަދި/ނުވަތަ

25.3. މީހެއްގެ ޖިންސީ ގުނަވަނަކާއިގެން ނުވަތަ ޖިންސީ ގުނަވަން ނޫން ގުނަވަނަކާއިގެން[12] އެހެން އަތުލުން ހިފުން؛

---

[11] ޖިންސީ ކުށުގެ ޤާނޫނުގެ 69 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގައި، ޖިންސީ ގުނަވަން މާނަކޮށްދީފައިވެއެވެ. އެގޮތުން ޖިންސީ ކުށުގެ ޤާނޫނުގައި އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައިނުވާނަމަ، "ޖިންސީ ގުނަވަނުގެ" ކަމަށް އެ ޤާނޫނުގައި ބުނެފައިވަނީ، ފިރިހެނުންގެ ނަމަ [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible]. [illegible] [illegible]، އެ ޤާނޫނުގައި [illegible] [illegible] ޤާނޫނުގެ [illegible] [illegible]، ނުވަތަ ޖިންސީ [illegible] ޤާނޫނުގެ [illegible] [illegible]، ނުވަތަ ޖިންސީ [illegible] ޤާނޫނުގެ [illegible] [illegible]، [illegible] ނުވަތަ [illegible] [illegible] ޖިންސީ ގުނަވަންތަކުގެ [illegible] [illegible] [illegible].

[12] ޖިންސީ ކުށުގެ ޤާނޫނުގެ 69 ވަނަ މާއްދާގެ (ޅ) ގައި، ޖިންސީ ގުނަވަން ނޫން ގުނަވަން މާނަކޮށްދީފައިވެއެވެ. އެގޮތުން ޖިންސީ ކުށުގެ ޤާނޫނުގައި އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައިނުވާނަމަ، "ޖިންސީ ގުނަވަން ނޫން ގުނަވަނުގެ" ކަމަށް އެ ޤާނޫނުގައި ބުނެފައިވަނީ، މީހެއްގެ ހަށިގަނޑުގެ [illegible] ބައިތަކެވެ.

25.4. އެކަށީގެންވާ ވިސްނުމަކުން ވިސްނާއިރު، މީހަކު އެ ހިންގި އަމަލަކީ ޖިންސީ ނިޔަތެއް އޮވެގެން ހިންގި އަމަލެއްކަމަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ އަމަލެއްކަމަށްވުން، ނުވަތަ އެ އަމަލެއް ހިންގި ހާލަތުގައި އެ އަމަލެއް ހިންގާފައިވަނީ ޖިންސީ ނިޔަތެއް ނޫން އެހެން ސަބަބެއް އޮވެގެން ކަމުގައި ބެލެވެން ނެތް އަމަލަކަށްވުން.

26. ދައުލަތުން މި މައްސަލައިގައި އުފައްދާ ބަހުސަކީ، ޖިންސީ ކުށުގެ ޤާނޫނުގެ 9 ވަނަ މާއްދާގައި، "މީހެއްގެ ޖިންސީ ގުނަވަނަކާމެދު ނުވަތަ ޖިންސީ ގުނަވަން ނޫން ގުނަވަނަކާމެދު، އެހެން އަމަލެއް ހިންގުން ކަމުގައި ވީނަމަވެސް…" މިފަދައިން ބަޔާންކޮށްފައިވާތީ، ޖިންސީ [illegible]

27. [illegible] 37 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އަށް ބަލާއިރު، ވަކި ޤާނޫނެއްގައި [illegible] 9 ވަނަ [illegible]

28. އެހެންނަމަވެސް، މި ތަނުގައި އުފެދިފައިވަނީ އެހެން ސުވާލެކެވެ. އެއީ، [illegible] [illegible] ޤާނޫނުގެ 9 ވަނަ މާއްދާގައި "[illegible] އަމަލު" [illegible] އިބާރާތުގައި ބުނާ، "[illegible] [illegible] [illegible] ނުވަތަ [illegible] [illegible] ނޫން [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible]" ކަމަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]/[illegible] [illegible] [illegible]، [illegible]، [illegible]، ނުވަތަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible]، [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] "[illegible] [illegible]" ކަމަށް، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

ޤާނޫނާއި ގަވާއިދު މާނަކުރުން

29. ޤާނޫނުތަކާއި ގަވާއިދުތައް މާނަކުރުމުގައި [illegible] [illegible] [illegible] މާނަކުރުމުގެ ހަމަތައް ބަޔާންކުރުމުގެ ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. އެއީ، އާއްމު މާނައިން ބެލުމުގެ އުސޫލާއި،[13] [illegible] ހޯދައިދިނުމުގެ އުސޫލާއި،[14] [illegible] މާނަދިނުމުގެ އުސޫލާއި،[15] [illegible] [illegible] ބެލުމުގެ އުސޫލެވެ.[16]

30. އާއްމު މާނައިން ބެލުމުގެ އުސޫލު [illegible]، މާނަކުރުމުގެ ހަމަތައް ބަޔާންކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ 3 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބުނެފައިވަނީ، ލަފްޒު، ނުވަތަ އިބާރާތެއް، ނުވަތަ ޖުމުލައެއް [illegible] ގޮތުން، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އެ [illegible] [illegible] [illegible] ނުވަތަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

31. ޤާނޫނުގެ ނުވަތަ ގަވާއިދެއްގައިވާ އެއް މާއްދާއެއްގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] ([illegible] [illegible] [illegible]) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

---

[13] މާނަކުރުމުގެ ހަމަތައް ބަޔާންކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ 3 ވަނަ މާއްދާގެ

[14] މާނަކުރުމުގެ ހަމަތައް ބަޔާންކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ 4 ވަނަ މާއްދާގެ

[15] މާނަކުރުމުގެ ހަމަތައް ބަޔާންކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ

[16] މާނަކުރުމުގެ ހަމަތައް ބަޔާންކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ 6 ވަނަ މާއްދާގެ

[illegible][17] [2021] SC 79 ގެ ސުޕްރީމްކޯޓުގައި ކަނޑައަޅާފައިވެއެވެ. އެގޮތުން، އެ [illegible] ބަޔާންކޮށްދެއްވުމުން، އެ ސުޕްރީމްކޯޓުގެ 16 ވަނަ ޕެރެގްރާފުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ވާހަކަތައް އަކުރުން އަކުރަށް، ތިރީގައި ނަކަލުކޮށްލަމެވެ.

> "ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ފާސްކުރާ ގާނޫނާއި ގާނޫނުތަކުގެ [illegible] [illegible]

32. ވަކި ބައެއްގެ ވާހަކަ ނުވަތަ ވަކި އެއްޗެއްގެ ވާހަކަ ޚާއްޞަ [illegible] 8 ވަނަ [illegible] (ހ) ގައި [illegible] (ށ) ގައި [illegible]

33. [illegible]

---

[17] [illegible] 2020/SC-A/46

ބޭނުންކޮށްފައިވާ [illegible]، އެ [illegible] ނުވަތަ އެ [illegible] [illegible] އެހެން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އެ މެސެޖުގައި ހިމެނޭ [illegible] ނިސްބަތްވާ [illegible] ނުވަތަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އެ [illegible] ނުވަތަ އެ [illegible]، އެ [illegible] [illegible] [illegible]، އެ [illegible] [illegible]، އަދި މުޅި އެ ޤާނޫނާއި އެ ޤާނޫނުގައިވާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] ބޭނުން [illegible]، އެ [illegible] ނުވަތަ އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

34. އަދި [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނުގެ 12 ވަނަ މާއްދާގައި، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އެ މާއްދާގެ (ނ) ގައި، [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

35. ކުރިންވެސް ފާހަގަކުރި ފަދައިން، މި މައްސަލައިގައި ދައުވާކުރެވުނީ، މީހެއްގެ ޖިންސީ ގުނަވަނުގެ [illegible]/[illegible] [illegible] [illegible]، [illegible]، [illegible]، ނުވަތަ ޖިންސީ ގުނަވަނުގެ [illegible] [illegible]، [illegible]، ޖިންސީ [illegible] ޤާނޫނުގެ 9 ވަނަ މާއްދާގައި [illegible] "މީހެއްގެ ޖިންސީ ގުނަވަނާއި ނުވަތަ ޖިންސީ ގުނަވަން ނޫން ގުނަވަނަކާއި، [illegible] [illegible] [illegible]" [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible]

36. "މީހެއްގެ ޖިންސީ ގުނަވަނާއި ނުވަތަ ޖިންސީ ގުނަވަން ނޫން ގުނަވަނަކާއި، [illegible] [illegible] [illegible]" [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، މީހެއްގެ ޖިންސީ ގުނަވަނާއި ނުވަތަ ޖިންސީ ގުނަވަން ނޫން ގުނަވަނަކާއި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]، މީހެއްގެ ޖިންސީ [illegible] ނުވަތަ [illegible] [illegible] [illegible]، އެ މީހެއްގެ އެ ގުނަވަނާއި [illegible] [illegible]

ހިންގުންތަކުގައި އާއްމު އުޞޫލަކުން ނުބެލެވެއެވެ. އަދި މިގޮތަށް އަމިއްލައަށް އެމީހެއްގެ ގުނަވަންގެ ކޯޓު ނަގާފައި ފޫނުވުމުން، އަނެކާ އެ ކޯޓު ވިކިގަތުމަށްވެސް، އަދި އެ ކޯޓަށް އަނެކާ ބެލުމަކީވެސް އަދި އޭގެން ނަކަތް ހައްދުމަވެސް، އެ މީހެއްގެ އެ ގުނަވަނަކާ އަނެކާ އަމަލް ހިންގުންތަކުގައި ނުބެލެވެއެވެ. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނިންމުމުގައިވެސް ޢަމަލުކުރާ ޤަވާޢިދު އަސާސީ އުޞޫލެވެ. ކްރިމިނަލް ކޯޓުން މާނަކުރުމުގެ ހަމަޖެހުން ބަޔާންކުރުމުގެ ގާނޫނުގެ އަސާސަކީ، ގާނޫނުގެ ތެރެއިންނާއި ގާނޫނުގެ ބަޔާން ހަމަކަށަވަރު ކޮށްދިނުމެވެ.

37. ޖިންސީ ކުށުގެ ގާނޫނުގެ މަފްހޫމުތަކުގެ ތަޢުރީފް ބަޔާންކޮށްދީފައި، އެ ގާނޫނުގެ 6 ވަނަ މާއްދާގައި "ޖިންސީ ކުށް" މާނަކޮށްދީފައިވެއެވެ. އެ ގާނޫނުގެ 7 ވަނަ މާއްދާގައި "ޖިންސީ އަނިޔާ" މާނަކޮށްދީފައިވެއެވެ. އެ ގާނޫނުގެ 8 ވަނަ މާއްދާގައި "ޖިންސީ ގުޅުން" މާނަކޮށްދީފައިވެއެވެ. އަދި އެ ގާނޫނުގެ 9 ވަނަ މާއްދާގައި "ޖިންސީ އަމަލު" މާނަކޮށްދީފައިވެއެވެ. އެ ތަފްސީލުކޮށްފައިވާ އެ ގާނޫނުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމުގެ ތެރެއިން، "ޖިންސީ ގުޅުން" ގެ ތެރޭގައި މީހެއްގެ ޖިންސީ ގުނަވަނުން، އެހެން މީހެއްގެ ނުވަތަ ހަށިގަނޑުގެ ކަމުގައި ހިމަނާފައިވެއެވެ.

38. އެހެންނަމަވެސް، ޖިންސީ ކުށުގެ ގާނޫނުގެ 9 ވަނަ މާއްދާގައި، އެ ގާނޫނުގެ ބުނެދީފައިވާ "ޖިންސީ އަމަލު" މާނަކޮށްދީފައިވާއިރު، އެ މާއްދާގެ މާނައިގެ ދަށުގައި، މީހެއްގެ ޖިންސީ ގުނަވަނުން އެހެން ފަރާތަށް ހަރަކާތްކުރުން ސަރީރީ ވިސްނުމުން ހިމެނޭނެކަމާއި ނުވެއެވެ. އެ ގާނޫނުގައި "ޖިންސީ އަމަލު" މާނަކޮށްދީފައިވާއިރު، އެ ބަޔާނުގައި ހިމެނިގެންވާ ނުވަތަ ގާނޫނު ހަމަ ފެހުލުން އެ ބަޔާނުގެ ހިމެނިގެން ނުކުންނަކީ މާނަކުރެވޭ ބަޔާންކޮށްދެއެވެ. އެހެންކަމުން، މީހެއްގެ ޖިންސީ ގުނަވަނުން އެހެން ގުނަވަނުގައި، އެކިކަހަލަ އަނެކާ އެދިގެން ހަމަކުރުމަށް، އެ މާއްދާގައި ބުނާ "މީހެއްގެ ޖިންސީ ގުނަވަނަކުން ނުވަތަ ޖިންސީ ގުނަވަން ނޫން ގުނަވަނަކުން، އެހެން އަނެކާ ހިންގުން" ކަމުގައި ބެލޭނެ އަދި ހަމަހަމަ މަސައްކަތްކުރުމަށް، ޢާއްމު ނުހިމެނޭ ކަމެއް އޭގައި ހިމެނިގެން މަސައްކަތްކުރުންތަކުގައި ބެލެވެއެވެ.

39. ޖިންސީ ކުށުގެ ޤާނޫނުގެ 9 ވަނަ މާއްދާގައި "ޖިންސީ އަމަލު" މާނަކޮށްދީފައިވާ ގޮތަށް ބަލާއިރު، އެ މާއްދާގައި އެންމެ ފުރަތަމަ ބަޔާންކޮށްފައިވާ ދެ އަމަލު ކަމުގައިވާ، ޖިމާޢުކުރުމާއި، މީހެއްގެ ޖިންސީ ގުނަވަނެއްގައި އަތްލުމަކީ، ޖިސްމާނީ/މާއްދީ ބީހުމެއް ހިމެނޭ އަމަލުތަކެކެވެ. އެ މާއްދާގައި "މީހެއްގެ ޖިންސީ ގުނަވަނަކާއި ނުވަތަ ޖިންސީ ގުނަވަން ނޫން ގުނަވަނަކާއި، އެހެން އަމަލެއް ހިންގުން" މި އިބާރާތް ގެނެސްފައިވަނީ، އެ ދެ އަމަލާ ގުޅުވައި، އޭގެ ފަހަތަށެވެ. އެހެންކަމުން، އެ އިބާރާތް މާނަކުރުމުގައި، މާނަކުރުމުގެ ހަމަތައް ބަޔާންކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ 8 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި (ށ) އަށް ރިޢާޔަތްކުރާއިރު، ޖިންސީ ކުށުގެ ޤާނޫނުގެ 9 ވަނަ މާއްދާގައި އެންމެ ފުރަތަމަ ބަޔާންކޮށްފައިވާ ދެ އަމަލުގެ ގިންތާއި އެންމެ ގާތްކުރާ މާނައަކަށްވާނީ، އެ މާއްދާގެ އެ އިބާރާތުގައި "އެހެން އަމަލެއް"ކަމަށް އެބުނާ އަމަލަކީ، މީހެއްގެ އަތް ނޫން އެހެން ގުނަވަނެއް ބޭނުންކޮށްގެންވިޔަސް، ނުވަތަ އެއްވެސް އާލާތެއް/އެއްޗެއް ބޭނުންކޮށްގެންވިޔަސް، ނުވަތަ އެއްވެސް އާލާތެއް/އެއްޗެއް ބޭނުން ނުކޮށްގެންވިޔަސް، އެހެން މީހެއްގެ ޖިންސީ ގުނަވަނަކާއި ނުވަތަ ޖިންސީ ގުނަވަން ނޫން ގުނަވަނަކާއި ހިންގާ ޖިސްމާނީ/މާއްދީ ބީހުމުގެ އަމަލުތަކުގެ ގޮތުގައި މާނަކުރުމެވެ.

40. އަދި، ޖިންސީ ކުށުގެ ޤާނޫނުގެ 43 ވަނަ މާއްދާއާއި، 44 ވަނަ މާއްދާއާއި، 45 ވަނަ މާއްދާގައި [illegible] [illegible] ގުޅޭ ކުށްތަކެއް ވަނީ ބަޔާންކޮށްފައެވެ. އެހެންކަމުން، [illegible] ޖިންސީ ގުނަވަނުގެ [illegible]/[illegible] [illegible] [illegible]، [illegible]، [illegible]، ނުވަތަ ޖިންސީ ގުނަވަނުގެ [illegible] [illegible] [illegible]، ޖިންސީ ކުށުގެ ޤާނޫނުގެ [illegible] "ޖިންސީ އަމަލު" ގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

41. [illegible] ޖިންސީ ގުނަވަނުގެ [illegible]/[illegible] [illegible] [illegible]، [illegible]، [illegible]، ނުވަތަ ޖިންސީ ގުނަވަނުގެ [illegible] [illegible] [illegible]، ޖިންސީ ކުށުގެ ޤާނޫނުގެ [illegible] "ޖިންސީ އަމަލު

މާނައިގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ކަމެއްކަމުގައި ނުބެލުމަކީ، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]، އެ [illegible] އެ [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އެ [illegible] [illegible] [illegible]، އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

42. އެގޮތުން ބަލާއިރު، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޖިންސީ [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]، ދިވެހިރާއްޖޭގެ [illegible] 132 ވަނަ މާއްދާއަށް ބަލާއިރު، [illegible] [illegible] ޖިންސީ [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި އެ [illegible] 133 ވަނަ މާއްދާއަށް ބަލާއިރު، ޖިންސީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، މީހެއްގެ ޖިންސީ [illegible] [illegible]، މީހެއްގެ ޖިންސީ [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

43. އެހެންނަމަވެސް، އެ [illegible] އެ [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އެ [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

44. މީހެއްގެ ޖިންސީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]، މީހެއްގެ ޖިންސީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible]، [illegible]، [illegible] ޖިންސީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ޖިންސީ [illegible] [illegible] [illegible] "ޖިންސީ އަމަލު" ގެ މާނައިގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible]

ދުވަހުގެ ނުޖެހޭ ފުރައިގަނެވިގެންވާ އެއްވުމުގެ ފުރުސަތުގެ ބޭނުން އެބައޮތެވެ. އެހެނީ، ދައުލަތުން ބުނާ ގޮތުން "ޖިންސީ އަމަލު" މާނަކޮށްދިނުމަށް، ޖިންސީ ކުށުގެ ޤާނޫނުގެ 9 ވަނަ މާއްދާ ބަލައިލާއިރު، ހަމައެކަނި ބެލުމުގެ މިންގަނޑަކީ ކުރެވޭ އަމަލެއްކަމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ 35 ވަނަ މާއްދާއަކުން ނުވެއެވެ. އެ ޤާނޫނުގައި ކުރާ ބަލާނެ މާއްދާތަކުގެ ތެރެއިން ވީނަމަ މާއްދާތަކުގައި "ޖިންސީ އަމަލު" ހިންގުމުގެ ވާހަކަ ހިމެނިފައިވެއެވެ.[18] އެހެންކަމުން އެ ހުރި މާއްދާތަކުގެ މަޤްޞަދުން އެ މާނަކުރުމުގެ އަސާސް ފާހަގަވެއެވެ.

45. އިތުރުން އެއް މިސާލު ބަލައިލަމެވެ. ޖިންސީ ކުށުގެ ޤާނޫނުގެ 24 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ވާގޮތުން، މީހަކު، ޖިންސީ އަމަލެއް އެކުއްޖާ ޖިންސީގެ މީހަކާ ހިންގާ ކަމަށްވާނަމަ، އެ ދެމީހުންގެ ދެމެދުގައި ކަމަށްވާނަމަ، އެ ކުށުގެ އަދަބަކީ އެ ކުށް ކުރި މީހާ 5 (ފަހެއް) އަހަރާއި 7 (ހަތެއް) އަހަރާ ދެމެދުގެ މުއްދަތަކަށް ޖަލަށްލުމެވެ. ޖިންސީ ކުށުގެ ޤާނޫނުގެ 9 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްދޭ "ޖިންސީ އަމަލު" ދެއްކުމުން ބޮޑުތަކެއް މާނަކުރެވިފައިވަނީ، ޖިންސީ ނިޔަތުގައި އެއްވެސް، މީހަކު އެހެން ޖިންސީގެ މީހެއްގެ ޖިންސީ ގުނަވަނުގެ ޒާހިރު/ފޮރުވިގެންވާ ގުނަވަން އަތުލުމާއި، ޒާތުވާމާއި، ދިރިހުރުމާއި، ޖިންސީ ނިޔަތުގައި އެއްވެސް، މީހަކު އެހެން ޖިންސީގެ މީހެއްގެ ޖިންސީ ގުނަވަނުގެ ޒާހިރު ގުނަވަނުގައި ފިލުވައިލުމެވެ، އެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން، އެހެނިހެން ޖިންސީ ޖިންސީ އަމަލު ހިންގުމުގެ ކުށް ކުރުވިއްޔާ އަމަލުތަކެވެ. އެގޮތަށް މާނަކުރުން ކަނޑައެޅިފައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގައި އެއްޖިންސުން ޖިންސީ ގުޅުން ހިންގުމަކީ ހަރާމް ކަމެއް ކަމުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އަމަލެއްކަމުގައިވެސް،

---

[18] ކުރިމަތީގެ ކަޖީގެ ހިންގުމުގެ 16 ވަނަ ފޭސްކުރުމުގައި، ޖިންސީ ކުށުގެ ޤާނޫނުގައި ކުރާ ބަލައިލާއިރު މާއްދާތަކުގެ ތެރެއިން، ޖިންސީ އަމަލުގެ މާނަ ކަނޑައަޅާފައިވަނީ 05 (ފަހެއް) މާއްދާއެއްގައިކަމަށް ދެންނެވިދާނެއެވެ. ކަނޑައަޅާފައިވާ އެއީ މަތީގެ މިސާލުތަކެއް. ޖިންސީ އަމަލެއް ހިންގުމާއި (22 ވަނަ މާއްދާ)، އެއްޖިންސުން ޖިންސީ އަމަލު ހިންގުމާއި (24 ވަނަ މާއްދާ)، ޖަބަރުކޮށްގެން ޖިންސީ އަމަލު ހިންގުމާއި (25 ވަނަ މާއްދާ)، މައްޗަށްއަރާ ޖިންސީ އަމަލު ހިންގުމާއި (26 ވަނަ މާއްދާ)، ހަޔާތް ދެކޮޅަށް ޖިންސީ އަމަލު ހިންގުން (36 ވަނަ މާއްދާ) ކަމަށް ކަނޑައަޅާފައިވެއެވެ. އެހެންކަމުން، ކުރިމަތީގެ ކަޖީގެ ހިންގުމުގައި، އެކަން ކަނޑައެޅުމުގައި ކުރެވުނު ނަތީޖާ ޤަބޫލުކުރެވޭ ޤާނޫނީ ބިންގާއެއް ނުވެއެވެ. އެހެނީ، ކުރިމަތީގެ ކަޖީގެ ހިންގުމުގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ 05 (ފަހެއް) މާއްދާގެ އިތުރުންނެވެސް، ޖިންސީ ކުށުގެ ޤާނޫނުގައި، އެ ކަނޑައަޅާ އެހެން މާއްދާތަކުގައިވެސް "ޖިންސީ އަމަލު"ގެ މާނަ ކަނޑައަޅާފައިވެއެވެ. މިސާލަކަށް، ތަފާތުތަފާތު ކަމެއް މީހަކާއެކު ޖިންސީ އަމަލެއް ހިންގުމާއި (28 ވަނަ މާއްދާ)، ރެކޯޑު ކުރެވޭ ޖިންސީ އަމަލެއް ހިންގުން (38 ވަނަ މާއްދާ) ފަދަ ކަންކަމެވެ.

ޖިންސީ ގުނަވަނުގެ ޢުޟުއެއް ފުނުވައިދިނުމަށް އުދުނާއި، ފުނުވުމާއި، އަދި އެ ޢުޟު ދިރިގަދަވުމުން ލިބޭ އަދަބު އެހެން ގުނަވަނެއް ބޭނުންވެއެވެ.

46. އެގޮތުން ބަލާއިރު، އެއް ޖިންސުން ޖިންސީ ގުޅުން ހިންގުމަކީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖިނާއީ ޤާނޫނުގެ 411 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން ކުށެކެވެ. ޖިނާއީ ޤާނޫނުގެ ދަށުން، "އެއްޖިންސުން ޖިންސީ ގުޅުން ހިންގުން" ކަމުގައި ބުނެވިފައި، "ފިރިހެނެއްގެ ފުރަގަސް ފަރާތު ދޮރުން އެހެން ފިރިހެނަކު އޭނާގެ ގުނަވަނެއް ނުވަތަ އެއްޗެއް ޖިންސީ ހޮވުމުގެ ގޮތުން ވެއްދުމެވެ. ނުވަތަ ފިރިހެނެއްގެ އަނގައަށް އެހެން ފިރިހެނެއްގެ ޖިންސީ ގުނަވަން ވެއްދުމެވެ. ނުވަތަ އަންހެނުންގެ ކިބައިގައި ފަދަ ފިރިހެނުން ނުވަތަ ފިރިހެނުންގެ ކިބައިގައި ފަދަ އަންހެނުންގެ ގުނަވަނެއް ނުވަތަ އެއްޗެއް ޖިންސީ ހޮވުމުގެ ގޮތުން ވެއްދުމެވެ."[19] މި ބަޔާންކުރި އެއްޖިންސުން ޖިންސީ ގުޅުން ހިންގުމުގެ ކުށް ކުރި، މީހަކާ ދިނުމުގެ ކަމުގައިވާނަމަ، އެއީ ޖިނާޔަތުގެ 5 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.[20] މިކަމާ ނިސްބަތުން، ކާވެނިކުރެވޭ މަޤާމެއްގައި ހުރި މީހަކު އެ ކުށް ކޮށްފިނަމަ، އެއީ ޖިނާޔަތުގެ 1 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.[21] މިކަމާ ނިސްބަތުން، ކާވެނިކުރެވޭ މަޤާމެއްގައި ނޫން މީހަކު އެ ކުށް ކޮށްފިނަމަ، އެއީ ޖިނާޔަތުގެ 2 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.[22] ޖިނާޔަތުގެ 5 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށަކަށް ކަނޑައެޅޭ އަދަބުގެ އަސާސީ މިންގަނޑަކީ 9 މަހާއި 18 ދުވަހަށް ޖަލަށްލުމެވެ. އެ ކުށަކަށް ކަނޑައެޅޭނެ އެންމެ ބޮޑު އަދަބަކީ 2 އަހަރަށް ޖަލަށްލުމެވެ. ޖިނާޔަތުގެ 1 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށަކަށް ކަނޑައެޅޭ އަދަބުގެ އަސާސީ މިންގަނޑަކީ 4 މަހާއި 24 ދުވަހަށް ޖަލަށްލުމެވެ. އެ ކުށަކަށް ކަނޑައެޅޭނެ އެންމެ ބޮޑު އަދަބަކީ 1 އަހަރަށް ޖަލަށްލުމެވެ. ޖިނާޔަތުގެ 2 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށަކަށް

---

[19] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖިނާއީ ޤާނޫނުގެ 411 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ (2)
[20] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖިނާއީ ޤާނޫނުގެ 411 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (1)
[21] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖިނާއީ ޤާނޫނުގެ 411 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (2)
[22] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖިނާއީ ޤާނޫނުގެ 411 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (3)

ކަނޑައެޅޭ އަދަބުގެ އަސާސީ މިންގަނޑަކީ 2 މަހާއި 12 ދުވަހަށް ޖަލަށްލުމެވެ. އަދި ކުރަން ކަނޑައެޅޭނެ އެންމެ ބޮޑު އަދަބަކީ 6 މަހަށް ޖަލަށްލުމެވެ.[23]

47. މި ބަޔާންކުރި އެންމެހާ ސަބަބުތަކަށް ބަލާއިރު، ޖިންސީ ކުށުގެ ގާނޫނާއި، އެ ގާނޫނުގައިވާ އެހެން މާއްދާތަކުގެ މަޤްޞަދު ނުގެއްލޭގޮތަށް އަދި އެހެން މާއްދާތަކުގެ ބޭނުން ނުކުރެވޭގޮތަށް އަދި މުޅި ޖިނާއީ އަދުލުގެ ނިޒާމަކަށްވެސް އެންމެ ހެޔޮ [illegible] ފެންނާތީ، ޖިންސީ ކުށުގެ ގާނޫނުގެ 9 ވަނަ މާއްދާގައި "ޖިސްމުގެ ޖިންސީ ގުނަވަނެއްގައި ނުވަތަ ޖިންސީ ގުނަވަނެއް ނޫން ގުނަވަނެއްގައި، އެހެން އަމަލެއް ހިންގުން" ކަމަށް ބުނެފައި އޮތުމުން، ޖިސްމުގެ އަތް ނޫން އެހެން ގުނަވަނެއް ބޭނުންކޮށްގެން، ނުވަތަ އެއްޗެއް [illegible] ބޭނުންކޮށްގެން، ނުވަތަ އެއްޗެއް [illegible] ބޭނުން ނުކޮށްގެން، އެހެން ޖިސްމުގެ ޖިންސީ ގުނަވަނެއްގައި ނުވަތަ ޖިންސީ ގުނަވަނެއް ނޫން ގުނަވަނެއްގައި [illegible] ބާރުގެ އަމަލެއް ހިންގުންކަމުގައި ބުނެފައިވެއެވެ. އަދި އެފަދަ [illegible] ބާރުގެ އަމަލެއްކަމުގައިވެސް، އެ ގާނޫނުގެ [illegible] "ޖިންސީ އަމަލު" ގެ ތަޢުރީފުގައި ވަންނާތީ، އެ މާއްދާގައި ބުނެފައިވާފަދައިން، އެކަށީގެންވާ ވިސްނުންތަކުން [illegible] އެ [illegible] އަމަލެއް [illegible] ޖިންސީ ނިޔަތެއް [illegible] އަމަލެއްކަމުގައި އެ އަމަލު ވާނަމައެވެ. ނުވަތަ އެ އަމަލު ހިންގި ހާލަތުގައި އެ އަމަލު ހިންގާފައިވަނީ ޖިންސީ ނިޔަތެއް ނޫން [illegible] ސަބަބެއް [illegible] ނަމަ އަމަލެއްކަމުގައި އެ އަމަލު ވާނަމައެވެ.

48. [illegible] ބުނެފައިވާއިރު، ޖިންސީ ގުނަވަނުގެ [illegible] [illegible]، [illegible]، ނުވަތަ ޖިންސީ ގުނަވަނުގެ [illegible]، ޖިންސީ ކުށުގެ ގާނޫނުގެ ބުނެފައިވާއިރު "ޖިންސީ އަމަލު" ގެ މާނައިގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

---

[23] ދިވެހިރާއްޖޭގެ [illegible] 1002 ވަނަ މާއްދާ

ހުރިގެން، އަންމަދާ އެކު ކެނޑުވުން މުޢާމަލާތުގައި، މުޙައްމަދު ފާރޫޤު ދިނުމަށް، އަންމަދުގެ ޢަދަދާއި މަޝްވަރާ ދެއްކުމުގައި ޒޯން/ލޭބަލް ޒޯނިންގްއިންޑެކްސް އެދުމުން، އަންމަދު އެ ޒޯން/ލޭބަލް ޒޯނިންގުން، އެ ދެކެވި ދަށްކުރުން، އެ ބޮޑުކޮށްފައިވާ އަންމަދުގެ ބިނާކުރެއްވި ބެލެކޮށްލިއު ކޮންމެވެސް ކަމެއްގައި ދެނެގަނެވޭ އެއްބަސްވުމުގެ، ކުރިމަތިލާ ކަމުގެ ނިޔާވަނީ ޤާނޫނީ ކުރިއަރުވައިދޭ ބަޔަކަށް، އެކަން އެގޮތަށް ކުރެވުމަށް މުޙައްމަދު ފާރޫޤު ދިނުމުގެ ވިސްނުމަށް އަންމަދުގެ ބިނާކުރެއްވުމަކީ ފައިސާ އަދާކުރެވެން ދޫކޮށްލާފައެވެ. އަދި އެކުލެވޭ މުޙައްމަދު ފާރޫޤު ދިނުމުގެ ޖިނާއީ ހިއްސާ ދަލާ ސަރުކާރު އެފެއްދި ޢަދަދަށް ދަށްކޮށްކުރު އެއްޗެއް ސަރަހައްދެއް އަދި އެއްޗެއް ހައްކާރެއް ދައްކަމުން ކުރިމަތިވާ ޤާނޫނު ހުރަހެއްވެސް ނުވެއެވެ.

ޤާނޫނުއަސާސީއަށް އެއްގޮތް ދިފާޢުކުރުން

49. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ފުލްބެންޗް ވ. ޝާހިދު[24] ޤަޟިއްޔާގައި ފަނޑިޔާރު ދިޔަލާ ޚިޔާލުފާޅުކުރައްވާފައިވާ ގޮތުން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނީ ނިޒާމު އުފެދިފައިވަނީ އިސްލާމް ޝަރީޢަތާއި ސިޔާސަތު އުފެއްދުމުގައި، އިސްލާމް ޝަރީޢަތާ ޚިލާފުނުވާ ގޮތަށް ޤާނޫނު އިސްލާމް ދީނާ ޚިލާފުވާ ގޮތަކަށް ނުހެދޭނެއެވެ. އަދި ފަހުން އަސާސީ ޤާނޫނުތަކުން ކުރިގެ ޤާނޫނާ ހުރި ފުށުއަރާ ހާލަތްތަކަށް ބަލައިލެވޭ، އެއް ސިޔާސަތެއް ނެ ޤާނޫނުގައި އެއްވެސްގޮތަކަށް ދުރު ޢަމަލެއް މި ދާއިރާގެ ނިޔާތެރިކަމަށް އަދި ކަވެއް ނުވެއެވެ.[25]

50. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. މުޙައްމަދު ޝިފާޒު[26] [2023] SC 18 ޤަޟިއްޔާގައި ފަނޑިޔާރު ހުސްނުއްސުޢޫދު ޚިޔާލުފާޅުކުރައްވާފައިވާ ގޮތުން، އެއް ކުށެއް އެއް ޤާނޫނެއްގެ ދަށުން ޤާނޫނީ ތަފްސީރުކުރާ އަދަދު ބަލަހައްޓައިދޭނަމަ، ޤާނޫނު ތަފްސީރުކުރާ ހަމަތަކާއި، ސަރުކާރުތައް ހަމަތަކާއި، އަދި މި ހުރިހައި ކަމެއްގެ ކުރިއަށް، އެ ޤާނޫނުތަކުން ތަޢާރުފުކުރާ ރަސްމީ ވިސްނުމެއް

---

[24] ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު 2024/HC-A/35

[25] އިބިދު، ޕެރެގްރާފް 117

[26] ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު 2023/SC-A/15

ޢުމުރުން ބޮޑުން އަރައި، މިގޮތުގައިވެސް ބަލަހައްޓައިދޭން ޖެހޭ ކަންކަމާއި، ހަރަކާތްތައް ފެށުމަށް ޖެހޭ ކަންކަމާއި ކުރިމަތިވާ ފުރުޞަތުތަކަށް ބަލައިގެންނެވެ.[27]

51. އަދި ހަމަގޮތުން، ޙަޟާނަތުގެ ކަންކަމުގައި ބެލުން ބޭނުމަކީ ކުއްޖާގެ އެންމެ ރަނގަޅު ގޮތް ހޯދުމެވެ. އެ ކުދިން ގެންގުޅުމާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދަށުން، ޙަޟާނަތުގެ ކަންކަމުގައި އެއްވެސް ކަމެއް ކުރުމުގައި ކުއްޖާގެ މަޞްލަޙަތު އިސްކޮށް ބެލުމަކީ ލާޒިމު ކަމެކެވެ. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީ ވެސް ކުދިންގެ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކޮށް ޙަޟާނަތުގެ ކަންކަމުގައި އެ ޤާނޫނުގައި ހިމެނެއެވެ.

52. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ ވަކިން ކުދިންނަށް، އެގޮތުން ކުރިން އަމަލުކުރަމުން އައި ބައެއް ޤާނޫނުތަކަށް އަމަލުކުރަމުންދާ ގޮތުގައި އިޞްލާޙުގެނައުމަށްފަހު، އެ ގޮތަކަށް ދިވެހިވުން ޤާނޫނު އުފެއްދުމަށް ދިނުމާއި ޤާނޫނުތަކުގެ ދަށުން ދިނުމުގެ ބާރު ދީފައި، ޤާނޫނުއަސާސީގެ ގެނައުމުން 1 ވަނަ އިސްލާހާ ގުޅިގެން، ޤާނޫނުއަސާސީގެ މަޤާމަށް އިސްކަން ދިނުމަށްފަހު ޤާނޫނުއަސާސީގެ 18 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި، ހާމަކަން ޤާނޫނުތަކުގައި ބައްޓަންކުރެވިފައެވެ. އަދިއަދުވެސް، މިދިޔަ ދުވަސްތަކުގައި އިސްތިސްނާއަކީ ޤާނޫނަކަށް އިސްކަންދިނުމަކީ ހުކުމްތަކެއް، ނުވަތަ ކަމެއް ނޫނެވެ. އެހެން، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 18 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންވެގެންވެއެވެ. މިގޮތުން އެއަށް ދެކެވޭ:

> "މިމާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޤާނޫނުތަކާއިވާ ކަމަކާއި، އެކަމާ ގުޅިގެން ގޮތުގައި އުސޫލުތައް
> މިޤާނޫނުގައި ހިމެނިގެންވާ ގޮތުގެމަތިން ދުވަހުން ފެށިގެން، އެ ޤާނޫނުތަކެއް އިޖުރާއަތުތައް ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014
> (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނު ޢުޤޫބާތު) އަށް 1 ވަނަ އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ޤާނޫނަށް ވަދެ ތަންފީޒު
> ކުރިގެން 12 (ބާރަ) މަސްދުވަހު ތެރޭގައި ކުރެވޭ ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައެވެ."

53. މި މާއްދާގެ މި އަދަދުގެ ތަރުތީބު މަޤްޞަދަކީ، އިސްތިސްނާތަކަށް ޤާނޫނީ ބާރު، އެ އިސްތިސްނާކަން ލިބިގެން ދިނުމަށްޓަކައެވެ. އަދި އެ ޤާނޫނުތަކުގައިވާ ކަންކަމާއި، އެކަންކަމާ ގުޅިގެން އުސޫލުތައް

---

[27] ސޫރަތު ޤާނޫނު 50

[illegible] [illegible] [illegible]، އެ [illegible] އުވާލުމުގެ [illegible] 1 ވަނަ އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ޤާނޫނަށް އަމަލުކުރަން ފެށި ތާރީޚުން ފެށިގެން 12 (ބާރަ) މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި ގޮތެއް ކަނޑައެޅުމަށެވެ.

54. އެހެންކަމުން، [illegible] 1 ވަނަ އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ޤާނޫނަށް [illegible] 16 ޖުލައި 2015 ގައި [illegible]، އެ ތާރީޚުން ފެށިގެން މިހާތަނަށް 10 (ދިހައެއް) އަހަރު [illegible] [illegible]، އެ [illegible] [illegible] [illegible] ނިންމާފައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އެކަން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

55. ޤާނޫނުގެ ވެރިކަން ނެގެހެއްޓުމަކީ ދައުލަތުގެ ހުރިހާ [illegible] މުއައްސަސާތަކުގެ މައްޗަށް ޤާނޫނުއަސާސީ ލާޒިމުކުރާ ކަމެކެވެ. ޤާނޫނުގެ ވެރިކަމުގެ އެންމެ އަސާސީ އެއް އުސޫލަކީ [illegible] [illegible] އަމަލުކުރަންޖެހޭ ޤާނޫނުތައް ފަސޭހައިން [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].[28]

56. އެހެންކަމުން، އެއް [illegible] [illegible] އަދި [illegible] [illegible] އެއް [illegible]

---

[28] [illegible] 48

އުޞޫލުގެ އިތުރުން، ތަޙްޤީޤުގެ ހިނގައި ޤާނޫނީ ނިޒާމުގެ މައްޗަށް، ދައުލަތުގެ މައްޗަށް އެންމެހާ

އިތުބާރު ދަމަހައްޓަން އެކަށީގެން ސަބަބުން ގޮތުން ބަލާއިރު، ޤާނޫނީ ޙައްޤުތަކުގެ ތެރެއިން ކަށަވަރުކުރެވޭ ކަމެއް، އެހެން

ޤާނޫނުތަކުން ތަޙްޤީޤާތު، ތަފާތު އަދަބުދޭ އެއް އަދަދެއްގެ މައްޗަށް ކަނޑައަޅާފައިވާތީ، އަދި ޤާނޫނީ

އުޞޫލެއް، ޤާނޫނުގެ ތަރުތީބު ނަގާގޮތުގެ ގޮތުން ކުރިއަށް ދާއިރު މުހިއްމު ކަމެއްކަން.[29]

ޖިނާއީ ހުކުމް ޤާނޫނުގެ 35 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ބާރުގެ ތެރެއިން ޝަރުޢީ ނިޒާމު، މަރުޙަލާ ތަފާތުކުރުން ކުރިއަށް ގެންދެވުނު ތަޙްޤީޤާތަށް ކުރިމަތިވާ މައްސަލަ ނިސްބަތް ކުރެވިގެން ނޫނީ، އެއްވެސް ކުރިމަތިވާ އިޖުރާއަތު ޖިނާއީ

ދާއިރާތަކެއްގައިވާނެބާ؟

57. ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 115 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ވޭނީ:

> "މިޤާނޫނުގެ 107 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ދައުވާއަށް ޖަވާބުދާރީވުމުގައި ދައުވާލިބޭ ފަރާތުން ދޭ
>
> ޖަވާބުގައި ދައުވާއަށް އިންކާރުކޮށްފިނަމަ، ކުށަށް އިޢުތިރާފުވާ ދައުވާއަކީ، އެ ދައުވާ ސާބިތުކުރުމަށް
>
> ކުރަންޖެހޭ އެންމެހައި ހެކިތަކެއް ހުށަހަޅައިގެން، ދައުވާލިބޭ ފަރާތުގެ މައްޗަށް އެ ދައުވާ ކަށަވަރު ކުރުމުގެ
>
> ނަތީޖާއަށް، މަތިން ޝައްކުގެ ފުރުޞަތު ނެތް ހިސާބަށް ކަށަވަރުކުރުމުގެ ހިނދުގައި، އެ ދައުވާއެއްގައި
>
> ކުރިއަށްދާނީ ތަރުތީބު ބޭނުންކުރާ ވަގުތެއްގައި، އެއީ ޝަރީޢަތް ދައުވާއެއްކުރާގައި ކުރިއަށްދާނޭގޮތެވެ."

58. އަންނަނިވި ޝަރުޢީ ސަބަބުތަކުގެ ތެރެއިން ޝަރުޢީ އުޞޫލަކަށް، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 115 ވަނަ މާއްދާގެ

ދަށުން، ދައުވާއެއްގައި ކުރިއަށް ދާނެ ތަރުތީބު އުޞޫލަކަށް ފަރާތް ނިންމައިގެން ނަގާނެކަމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ

ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ފުލްބެންޗުން ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ވ. އަޙްމަދު ޝަރީފް ސަމާލު[30] **[2002] SC 30**

ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވެއެވެ.

---

[29] އިބިދު، ޞަފްޙާ 49

[30] ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު 2022/SC-A/42 އާއި 2022/SC-A/43

(ހ) އިސްތިއުނާފީ ކޯޓަކުން ކުރިން ނިންމާފައިވާ ނިންމުމެއްގެ ސަބަބުން އެ ދަޢުވާގެ ޝަރީޢަތް ހިންގޭނެ ނުވުން.

(ށ) އެ ދަޢުވާއެއް ކުރުމަށް އޮތް ޤާނޫނީ މުއްދަތު ފަހަނައަޅައިދިއުން.

(ނ) އެކަށީގެންވާ މިންވަރަށް ހެކި ނުވުން.

(ރ) ޝަރީޢަތް ކުރިއަށް ގެންދާނޭ ޤާނޫނީ ސަބަބެއް ނުވުން.

(ބ) ދަޢުވާކުރުމުގައި ޤާނޫނެއްގެ ދަށުން ޕްރޮސިކިއުޝަނުން ފުރިހަމަކުރަންޖެހޭ އިޖުރާއަތު ފުރިހަމަކޮށްފައި ނުވުން.

59. ކުށުގެ ޢުންޞުރުތަކާ ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތާ ގުޅުވައިދޭ އެއްވެސް ހެއްކެއް ނެތްނަމަ، ދަޢުވާއައިގެން ކުރިއަކަށް ނުދެވޭނެއެވެ. ދައުލަތުން ބުނާ ހުރިހާ ކަމެއް ހިނގި ކަމަށް ބެލިޔަސް، ޤާނޫނުގައި ބުނާ ކުށުގެ ޢުންޞުރުތައް އެކަމުގައި ފުރިހަމަ ނުވާނަމަ، ޝަރީޢަތް ކުރިއަށް ގެންދާނޭ ޤާނޫނީ ސަބަބެއް ނެތްކަމަށް ބަލަންޖެހޭނެއެވެ. އެހެންކަމުން، އެ ދަޢުވާއައިގެން ކުރިއަށް ދާނެ ތަނެއް ނެތްކަމަށް ކަނޑައަޅައި، އެއީ ސާބިތު ދަޢުވާއެއްކަމުގައި ކަނޑައަޅަންޖެހޭނެއެވެ. އަދި ކަމާބެހޭ ޤާނޫނީ މާއްދާ [illegible] ކުށުގެ އަސާސީ ރުކުންތަކާއި، ޢުންޞުރުތައް [illegible] ޝަރީޢަތް ކުރިއަށް ގެންދާނޭ ޤާނޫނީ ސަބަބެއް ނެތެވެ. އެހެންކަމުން ދަޢުވާއައިގެން ކުރިއަށް ދާނެ ތަނެއް ނެތްކަމަށް ކަނޑައަޅައި، އެއީ ސާބިތު ދަޢުވާއެއްކަމުގައި ކަނޑައަޅަންޖެހޭނެއެވެ.

60. [illegible] ޕްރޮސިކިއުޝަނުގެ ފަރާތުން މައްސަލައިގެ ދަޢުވާ [illegible]

އުންސުރުތައް [illegible] [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ***ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. ޢާއިޝަތު ޢަޒީމާ ޝަކޫރު***[31] [2002] SC 30 ގެ ޝަރީޢަތުގައި ބަޔާންކުރައްވާފައިވެއެވެ.[32]

61. އޭގެ އިތުރުން، [illegible] [illegible] ބިނާކޮށް، ދަޢުވާއިގެން ކުރިއަށްދާން [illegible] [illegible] ނުވަތަ [illegible] މަދަނީ [illegible] ނިންމާއިރުގައި، ހުރި [illegible] [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ***ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. ޢާއިޝަތު ޢަޒީމާ ޝަކޫރު*** [2002] SC 30 ގެ ޝަރީޢަތުގައި [illegible]. [illegible] ދަޢުވާއިގެން ކުރިއަށްދާން [illegible] [illegible] ނުވަތަ [illegible] [illegible] [illegible].[33]

62. މި [illegible] 35 [illegible] [illegible].

---

[31] ޝަރީޢަތު ނަންބަރު 2022/SC-A/42 އަދި 2022/SC-A/43

[32] އިބިދ، ޕެރެގްރާފް 27

[33] އިބިދ، ޕެރެގްރާފް 26 އަދި 28

63. ކުރިންވެސް ފާހަގަކޮށްފައިވާ ފަދައިން، [illegible] ކޯޓުން ނިންމާފައިވަނީ، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ([illegible] [illegible] [illegible] [illegible]) [illegible] [illegible] [illegible] އަދަދު) އެއީ، [illegible] [illegible] ޤާނޫނުގެ 9 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ "[illegible] އަދަދު" ގެ [illegible] ހިމެނޭ [illegible] [illegible] ބެލުމުން [illegible]. އެ ސަބަބަށްޓަކައި، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] ޤާނޫނުގެ 35 ވަނަ މާއްދާގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

64. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނުގެ 35 ވަނަ މާއްދާގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މާއްދާގައި [illegible] "[illegible] އަދަދު" [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނުގައި [illegible] "[illegible] އަދަދު" ގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] ޤާނޫނުގެ 35 ވަނަ މާއްދާގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]، [illegible] [illegible] ޤާނޫނުގެ 35 ވަނަ މާއްދާގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

65. [illegible]، [illegible] [illegible] ޤާނޫނުގެ 35 ވަނަ މާއްދާގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކޯޓުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] ؟

66. ކޯޓަށް ހުށަހަޅާ [illegible] މައްސަލައާ ގުޅިގެން [illegible] 02 (ދޭއް) [illegible]. އެއީ: (1) [illegible] (2) [illegible].

67. [illegible] 3 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަށް ބަލާއިރު، [illegible] 02 (ދޭއް) [illegible].

68. "[illegible]" ކަމަށް [illegible]، [illegible] 11 ވަނަ މާއްދާއިން އެނގެން އޮވެއެވެ.

69. "[illegible]" ކަމަށް [illegible]، [illegible] 19 ވަނަ މާއްދާއިން އެނގެން އޮވެއެވެ.

70. ކުށުގެ ތުހުމަތު ކުރިމަތިވާ މީހާގެ މައްޗަށް ކުރިމަތިވާ ދަޢުވާ އޭނާއަށް ސާފުވާގޮތަށް ބެލުމަށާއި، ދަޢުވާއަށް އޭނާ ޖަވާބުދާރީވާ ގޮތެއް ބެލުމަށާއި، ދަޢުވާއާގުޅިގެން ކުރިއަށްދާނެ ކަމެއް އެއްކޮށް ކަނޑައެޅުމަށްޓަކައި، ކަމުގެ އިންސާފުވެރި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިބްތިދާއީ އަޑުއެހުމެއް ބާއްވަންވާނެކަން ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 105 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

71. އިބްތިދާއީ އަޑުއެހުން ބޭއްވުމުގެ [illegible] [illegible] ވަކި ކަންތައްތަކެއް ހާސިލްކުރުމަށާއި، އޭގެ ތެރޭގައި، ދަޢުވާއާގުޅިގެން ކުރިއަށްދާނެ ކަމެއް އެއްކޮށް ކަނޑައެޅުން ހިމެނޭކަން ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 106 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އިން އެނގެން އޮތެވެ.

72. ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ ސާދަވަނަ ބާބުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުންތަކުގެ މަރުޙަލާއަށް ދާއިރު، ދަޢުވާއާގުޅިގެން ކުރިއަށްދާނެ ކަމެއް އެއްކޮށް [illegible] ކަނޑައެޅުމުންކަން ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 116 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އިން ސާފުކޮށް އެނގެން އޮތެވެ. އެކަން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމްކޯޓުގެ ފުލްބެންޗުން **ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ވ. [illegible]**[34] [2002] SC 30 ގެ ކޭސްގައިވެސް ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.[35]

73. އެންމެފަހުން، މަތީގައި މިންގަނޑުން ބަލާއިރު މައްސަލަ ކުރިއަށްގެންދިޔުމުގައި ހުއްޓުމަކަށް [illegible] ނިންމާފައިވާ އެ މައްސަލައިގެ އިބްތިދާއީ އަޑުއެހުމުގައި ކަނޑައެޅިފައިވާކަމެއްވެސް، އެއީ، އެކަމަކު ނިންމުމުން ނިންމުމަށް ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އިޖުރާއީ ތަރުތީބާ ޚިލާފު ނިންމުމެއްކަމުގައި ބެލެވޭކަން ހުރެއެވެ.

---

[34] ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު 2022/SC-A/42 އަދި 2022/SC-A/43

[35] އެ، ޕެރެގްރާފް 19

ނިންމަން ފެނުނުގޮތް

74. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 769/Cr-C/2025 ޤަޟިއްޔާއާ ގުޅިގެން ނިންމާފައިވާ، އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B10(769-2025)2026/01 (28 ޖަނަވަރީ 2026) "ޢަމަލީ މިންގަނޑުން ބަލާއިރު މައްސަލަ ކުރިއަށް ނުގެންދެވޭނެކަމަށް ނިންމި ނިންމުމު"ގެ ބަދަލު ގެންނަންޖެހޭ ސަބަބަށް މި މައްސަލައިގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާތީ، އެ ނިންމުމުން ބަދަލު ގެންނަންޖެހޭ ތަނެއް ނެތްކަމަށް ކަނޑައަޅައި މި މައްސަލަ ނިންމަން ފެނެއެވެ.

ޝަރީޢަތުން ޖަވާބުދޭން ޖެހޭ ސުވާލު

75. ހުށަހެޅިފައިވާ އިސްތިއުނާފުގައި ނުކުތާތަކާއި ޖަވާބު ބަލަން ބަލައި، އެގޮތުން ޝަރީޢަތުން ތަޙުލީލުކުރުމުން، ދެ ކަނޑައަޅަންޖެހޭ އަސާސީ ސުވާލުތަކެވެ.

75.1 ޢަމަލީ މިންގަނޑުން ގޮތެއް ކަނޑައަޅާފައިވަނީ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ހިންގުމުގެ އޮތް ތަޢުރީފު ވެސްތޯ؟

75.2 ޢަމަލީ މިންގަނޑުން ބަލާއިރު އެ މައްސަލަ ކުރިއަށް ނުގެންދެވޭނެކަމަށް ނިންމުމުގައި، ޖިނާއީ ކުރުގެ ޤާނޫނު[36]ގެ 9 ވަނަ މާއްދާ މުޚާލަފާތްވެފައިވާ ޤާނޫނު މުޢާމަލާތުގެ އަސާސީ ޙައްޤުތަކަށް؟

ތަޙުލީލާއި ރައު

76. ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ[37] 106، 107، 110 އަދި 115 ވަނަ މާއްދާ އެކުލަވާލެވިފައިވާ ގޮތުން، ޖިނާއީ ސަރަޙައްދެއްގައި ހުރި ޖަރީމާގެ ހުށަހަޅާފައިވާ ޢަމަލީ މިންގަނޑުން ގޮތެއް ނިންމުމަށް ފަދަ ކަމެ

---

[36] ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2014

[37] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

ނުވަތަ ކުރިން ވެސް އެފުރުސަތު [illegible] [illegible] އޮޅުން އަރައެވެ. މިކޯޓުގެ [illegible] [illegible] **[illegible] ވ. [illegible] [illegible]**[38] [illegible] ކަނޑައެޅިފައިވާ [illegible]، ޖިނާއީ [illegible] ހިންގުމުގައި [illegible] އެންމެ ފުރަތަމަ ގޮތް ކަމަށް [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] ކަނޑައެޅިފައިވާ އިޖުރާއަތުގައި ދިފާޢުކުރުން ކަމުގައި [illegible]. އަދި އެއީ [illegible] [illegible] ކަމަށް [illegible] [illegible] ހިންގުމުގެ [illegible] [illegible] ކަމުގައި ނުދެކެމެވެ. އެހެނީ، ކޮންމެ [illegible] [illegible] [illegible] ޝަރީޢަތް ނުވަތަ ހިންގުމުން [illegible] ކަމެއް [illegible]. ޤާނޫނު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޝަރީޢަތުގެ ހިންގުމުގައި ގެންގުޅުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ހިންގުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަމުގައި ނުދެކެމެވެ. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަމުގައި ނުދެކެމެވެ.

"ޖިންސީ އަމަލު" މާނަ ކުރުން

77. ޖިންސީ ކުށުގެ ޤާނޫނުގެ[39] 9 ވަނަ މާއްދާގައި "ޖިންސީ އަމަލު" ކަމަށް [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ނުވަތަ [illegible] ޖިންސީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ނުވަތަ [illegible] ޖިންސީ [illegible] ނުވަތަ ޖިންސީ [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ޖިންސީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. ނުވަތަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

---

[38] 2020/HC-A/183

[39] ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2014

އެ އަމަލެއް ހިންގާފައިވަނީ ޖިންސީ ނިޔަތެއް ނޫން އެހެން ސަބަބެއް އޮވެގެން ކަމުގައި ބެލެވެން ނެތް އަމަލެކެވެ.

78. އިސްތިއުނާފު [illegible] ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ، މިމާއްދާގެ އިބާރާތުގައި "ގުނަވަނަކާދުރު" ބޭނުންކޮށްފައިވުމުން، މިމާއްދާގެ ބޭނުމަށް އެ ހިންގި އަމަލަކީ، އެ ގުނަވަނަކާ ދުރު މާއްދީ (physical) ގޮތުން ހިނގޭ އަމަލަކަށް ވެސް ޖެހޭނެ ކަމަށެވެ. ދައުވާލިބޭ ފަރާތާއި އަނިޔާލިބުނު ފަރާތާ ދެމެދު އެއްވެސް "ޖިސްމާނީ" / މާއްދީ ބައްދަލުވުމެއް ނުވަތަ "ސީދާ އަތުލުމެއް" ހިނގާފައި ނުވާތީ، ޖިންސީ ކުށުގެ ޤާނޫނުގެ[40] 9 ވަނަ މާއްދާގެ މާނައިގެ ތެރެއަށް ފެތޭ "ޖިންސީ އަމަލެއް" ވުޖޫދުވާ ކަމަށެވެ. އެހެންކަމުން، އެފަދަ އަމަލެއް ނެތި، އެ ޤާނޫނުގެ 35 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން [illegible] ދައުވާ ކުރިއަށް ނުގެންދެވޭނެ ކަމަށް އިސްތިއުނާފު [illegible] ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

79. ޖިންސީ ކުށުގެ ޤާނޫނުގެ[41] 9 ވަނަ މާއްދާގައި ޖިންސީ އަމަލުގެ ގޮތުގައި ބަހައިލެވޭ އަމަލުތަކުގެ ތެރޭގައި (1) ޖިމާޢު އެކު ޖިނާކުރުން، (2) ޖިސްމުގެ ޖިންސީ ގުނަވަނުގައި އަތްލުން، (3) [illegible] [illegible] [illegible]، ޖިމާޢު [illegible] އެ ހިންގި އަމަލެއް އެ ހިނގި، ޖިންސީ ނިޔަތެއް [illegible] [illegible] އެހެން އަމަލެއް ހިންގުން، (4) އަމަލެއް ހިންގި ގޮތުގައި އެ އަމަލެއް ހިންގާފައިވަނީ ޖިންސީ ނިޔަތެއް ނޫން އެހެން ސަބަބެއް އޮވެގެން ކަމުގައި ބެލެވެން ނެތް އަމަލުތައް ހިމެނެއެވެ.

80. [illegible] އަދި [illegible] އެއްވެސް ޤާނޫނުގެ[42] 9 ވަނަ މާއްދާގެ ދެވަނަ ބައިގައި ޖިންސީ ގުނަވަންތަކުގައި "އަތްލުން" (Physical Touch) ވަކި ވަކިން ކަނޑައަޅާފައެވެ. އެއާ [illegible] [illegible] [illegible] "ޖިންސީ ގުނަވަނަކާދުރު... އެހެން އަމަލެއް ހިންގުން" ހިމަނާފައިވަނީ، "އަތްލުން" ނޫން އެހެން އަމަލުތައް ސާބިތުކުރުމަށެވެ. މިގޮތުން ބުނާ ގޮތަށް، މި ބައިގައިވެސް

---

[40] ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2014

[41] ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2014

[42] ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2014

ޖިސްމާނީ ގުޅުން އަޅުވުން ތަޖުރިބާކުރާނަމަ، ޤާނޫނުގެ މި އިބާރާތް ބޭކާރު (Redundant) ވެގެންދާނެއެވެ. "ގުނަވަނަކާ ގުޅޭ" (In relation to an organ) މި އިބާރާތުގެ މަޤްސަދަކީ، އެ ގުނަވަނަކީ ހިންގުން އަމަލުގެ މަރުކަޒު ނުވަތަ އަމާޒު ކަމުގައި ވުމެވެ. ދެން ބަލަންޖެހެނީ އެގުނަވަނަކާ ގުޅޭ ހިންގުން އަމަލު ހިނގާފައިވާ ގުޅުން ޖިންސީ ނިޔަތެއް އެކަމުގައި އޮންނަކަމަށް ސަބަބުވެރި ޖިންސީ ބަލާލާ ނުވަތަ ނުވާނެއެވެ. މިއީ، މާނަކުރުމުގެ ހަމަތައް ބަޔާންކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ[43] 3 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އަސްލު މާނަ، އެގޮތުގައި ދެމެހެއްޓުމަށް އިސްލާހީ ޤާނޫނީ މާނަކުރުމުގެ އުސޫލުން ނަތީޖާއެވެ.

81. މާނަކުރުމުގެ ހަމަތައް ބަޔާންކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ[44] 8 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި އެއް މާނައަށްވުރެ ގިނަ މާނަ ދޭނެ ބަހެއް ބޭނުންކުރެވިފައިވާނަމަ، އެ ބަހުގެ ހަޤީޤީ މާނަ ދެނެގަތުމަށްޓަކައި ބަލާނީ، އެ ބަސް މާނަކުރެވިފައިވާ ގޮތަށް ބަލައިގެންނެވެ. ނުވަތަ އެ ބަސް ގުޅިފައިވާ އެހެން ބަސްތަކާ އިބާރާތްތަކުން ދޭހަވާ މާނައަށް ބަލައިގެންނެވެ. ޖިންސީ ކުށުގެ ޤާނޫނުގެ[45] 9 ވަނަ މާއްދާއަކީ "ޖިންސީ އަމަލު" މިލަފުޒު މާނަކުރުމުގެ މާއްދާއެވެ. މިމާއްދާ ފަހުން، ދެފަރާތުގެ އަމަލު މާނަކޮށް "އެހެން އަމަލެއް" ގެ ބާވަތް އިޝާރާތްކޮށްފައިވާ، އެހެން އަމަލު މާނައިގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ގޮތް ތަފްސީލުކޮށްދީފައިވާ އެގޮތުގައި ދެމެހެއްޓުމަށް ނަތީޖާއެއް ނިކުތުން މާނަކުރެވެއެވެ.

82. ދައުލަތުން ހުށަހެޅި ދައުވާ ސާބިތުކުރުމުގައި ބުނެފައިވަނީ، މުއްދަތަކީ ހަމަ ތާރީޚު، 2021 ވަނަ އަހަރުގެ ޖުލައިގައި ސްކޫލް ޗުއްޓީން މުއްދަތު ހަމަވީ ތާރީޚު ދައުލަތުން ބަޔާނާއި ތަޤުރީރުގައިވެސް، އަހަރުގެ އާ ސްކޫލް ޗުއްޓީ ފެށުނު ޗުއްޓީގައި، އަހަރުގެ ޤާނޫނާ މަހުގެ ތާރީޚުގައި ވީ ސްކޫލް ޗުއްޓީން ހަމަވީ ތާރީޚު ފެށިގެން، އަހަރުގެ ފެށުނު ތާރީޚާއި ވީ ޗުއްޓީން ހަމަ ތާރީޚު ދެމެދުގެ ސްކޫލް ޗުއްޓީ ދުވަސްތަކުގައި

---

[43] ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/2011

[44] ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/2011

[45] ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2014

ނުވިޔަނަމަ، އެ ފޯނު އަދި ވީޑިއޯ ފުޓޭޖުތަކުން ފެނޭ، އަންގަދަރު ބަޔާންތަކާއި، އަންގަދަރު ޕްރެޒެންޓޭޝަނާއި ސްކްރީންޝޮޓްތަކާއި ހުށަހަޅާފައިވާ ހެއްކާއި ކަމަށް. ހެއްކާ ސާބިތުކުރުމުގައި، މިހެންކަމުން ދެކޭގޮތުގައި ގޮތްގަނެވޭނެކަން 7 ވަނަ ސުޕްރީމްކޯޓުގެ ޤަޟިއްޔާގެ ޝަރުޠު ކަމަށް، އެކަކު އަންނަނި ދެގޮތް ދެކޭގޮތުން ބޭނުންކުރާކަމުގައި ދެކުނު ގޮތަށް، ނިޔަތް ދެމުދުގައި ހިނގި ޝަރީޢަތަށް ބަރުމިނުކުރުމުގެ އަމަލަކީ ޖިނާއީ ކުށުގެ ޤާނޫނުގެ 9 ވަނަ މާއްދާގެ އިބާރާތުން ބަޔާންކުރާ ފަދައިން "އެކަކު ދޭނެގޮތް މިސްރުދުކުރާ ވިސްނާއިރު، ޖިނާއީ ނިޔަތެއް އޮވެގެން ހިންގާފައިވާ" އަމަލެއްކަމަށް ޤާނޫނީ ގޮތުން Prima Facie މަރުޙަލާގައި ގޯސްކުރެވޭނެ ޖާގަ އޮތް ކަމަށް ބެލެވިދާނެކަމުގައި ދެކެމެވެ. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނިންމުމަކީ ބެލުން ފާހަގަކުރެވޭ ދަލީލަކަށް ސާބިތުވެފައި މަރަކީ މިންވަރަށް ދިޔަ ގޮތަކީ ޤާނޫނުގެ ނިންމާފައިވާކަން ގޮތް ޤާނޫނު މާނަކުރުމުގެ ދާއިރާއިން ނިންމާފައިވާ ނިންމުމެކެވެ.

83. ބުނެވުނު އެންމެހައި ކަންކަމަށް ރިޢާޔަތްކުރުމުން، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ[46] 115 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން، ޖިނާއީ ކުށުގެ ޤާނޫނުގެ[47] 9 ވަނަ މާއްދާ މާނަކޮށް، ތަޠުބީޤުކުރުމުގައިވެސް، ޤާނޫނީ ގޮތުން ދަނެގަނެ ކަމަށް ނުފެންނާތީ، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2026/01(769-2025)145-B10 (28 ޖަނަވަރީ 2026) "މަރަށް ބިނާވެގެން ބަލައިގެ މައްސަލަ ކުރިއަށް ނުގެންދިޔަކަމަށް ނިންމި ނިންމުން" ބާޠިލުކުރަމުން ފެނެއެވެ.

ފަނޑިޔާރު އިސްމާޢީލް ޝަފީޤުގެ ރައުޔު

84. މި މައްސަލައިގައި އިސް ފަނޑިޔާރު އަބްދުالله ޝަމީމް މޫސާގެ ރައުޔަށް ތާއީދުކުރަމެވެ.

---

[46] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

[47] ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2014

ޙުކުމް:

ދެންފަހެ، އިސްވެ ބަޔާންވެދިޔަ ސަބަބުތައް އެހެން ހުރުމުން، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާތަކުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 769/Cr-C/2025 ޤަޟިއްޔާއާ ގުޅިގެން ނިންމާފައިވާ، އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2026/01(769-2025)145-B10 (28 އޭޕްރީލް 2026) "މަދަނީ މިންގަނޑުން ބަލާއިރު މައްސަލަ ކުރިއަށް ނުގެންދެވޭނެކަމަށް ނިންމި ނިންމު"މަށް ބަދަލުގެނެސްދޭކަށް ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ސަބަބެއް ނެތްކަމަށް ކަނޑައަޅައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި މި މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ އެއްބަސްވުމުން ޙުކުމްކުރީމެވެ.

މި ޤަޟިއްޔާ ބެލި ފަނޑިޔާރުން:

ފަނޑިޔާރު ޙުސައިން ޝަހީދު

އިސްފަނޑިޔާރު ޢަބްދުﷲ [illegible] ދީދީ
(ރިޔާސަތު)

ފަނޑިޔާރު އިސްމާޢީލް ޝަފީޢު